

IEDEREEN VREDESAMBASSADEUR

**WEST
VREDES HOEK**

west-vlaanderen
de gedreven provincie

INHOUD

04

uitnodiging
Vredeslicht

06

ambassadeurs

Alveringem – De Panne
Diksmuide – Heuvelland

14

in actie

16

ambassadeurs

Houthulst – Ieper
Koekelare – Koksijde

24

inleefreis

26

ambassadeurs

Kortemark – Langemark-
Poelkapelle – Lo-Reninge
Mesen – Nieuwpoort
Poperinge – Veurne
Vleteren – Wervik
Zonnebeke

46

Katrien
Hindryckx

47

ICAN - zone

Interviews:

Geert Spillebeen, journalist, presentator (VRT-nieuws en Radio 1). Auteur van historische (jeugd)romans over WO.I, zoals 'Age 14', 'Kiplings Keuze', 'Mijn Vader Maakt Wapens'. Eind 2021 verschijnt 'Zeventien': drie echt gebeurde verhalen uit de Westhoek. Meer op www.geertspillebeen.be

Foto's:

Patrick Sennesael, fotograaf,
[facebook.com/patrick.sennesael](https://www.facebook.com/patrick.sennesael)

IEDEREEN VREDESAMBASSADEUR

De Eerste Wereldoorlog is in de Westhoek, ook na 100 jaar, nog zichtbaar en tastbaar aanwezig. In monumenten en begraafplaatsen, maar ook in de hoofden en harten van de bewoners blijft de herinnering leven: aan gruwelijk leed in de loopgraven en slagvelden, aan angst bij de bewoners. De slogan 'Nooit meer Oorlog' klinkt nergens zo luid als hier. Ook vandaag wil de Westhoeker dat er duurzame vrede komt, dat oorlog geen kansen meer krijgt.

Tussen 2014 en 2018 werd deze oorlog op vele wijzen herdacht en talrijk waren de bezoekers die hier kwamen mijmeren over de zinloosheid van die Eerste Wereldoorlog, maar ook van elke oorlog. In Langemark werd onder de noemer 'Wakker voor Vrede' elke trimester een vredeswake georganiseerd. Daarin werden twaalf thema's van wezenlijk belang voor de vrede belicht, van armoedebestrijding over het vluchtelingenvraagstuk tot de kracht van vrouwen. Elke wake inspireerde en motiveerde om in deze Westhoek verder te ijveren voor vrede.

Vanuit die inspiratie is Westhoek-Vredeshoek ontstaan. Dit vredesplatform bundelt de krachten van alle vredesspelers in de Westhoek. Met de steun van het provinciebestuur West-Vlaanderen en alle Westhoekgemeenten werken we rond vijf thema's: bijdragen aan een geweldloze maatschappij, een (kern-)wapenvrije Westhoek, evenwicht tussen mens en planeet, een gastvrije Westhoek en 'iedereen vredesambassadeur'. Dit laatste is in 2021-2022 ons jaarthema. Wij willen hiermee alle burgers van de Westhoek betrekken in ons verhaal: ouderen en jongeren, zij, die hier geboren zijn en zij, die 'aangespoeld' zijn...

En het kan! In deze publicatie lezen wij dat er talrijke manieren zijn om aan de vrede te werken. We brengen achttien inspirerende voorbeelden, één uit elk van de achttien Westhoekgemeenten, achttien gewone mensen, die buitengewone dingen realiseren, gedreven om het goede te doen, elk vanuit zijn of haar eigen inspiratie en mogelijkheden. Als fiere Vredesambassadeurs dragen zij de vredesboodschap uit, en tonen zij aan dat ook wij ons steentje kunnen bijdragen om de vrede dichterbij te brengen, niet met wereldschokkende verklaringen, maar soms met kleine dingen, ontsproten uit de verontwaardiging over het onrecht en het kwaad dat oorlog met zich meebrengt, op de eerste plaats voor de kleine mens.

We nodigen iedere Westhoeker uit om mee te doen, om samen een steen te verleggen in de rivier en te ijveren voor een betere, gastvrijere en vreedzamer wereld.

Team Westhoek Vredeshoek

WesthoekVredeshoek

www.westhoekvredeshoek.be

Colofon

Redactie: Geert Spillebeen, Jan Breyne, kerngroep Westhoek Vredeshoek
V.U.: Jennie Vanlerberghe (Grote Markt 34, 8900 Ieper) met steun van de provincie West-Vlaanderen
Vormgeving en druk : Grafische Dienst, provincie West-Vlaanderen
Foto's: Patrick Sennesael, Margaux Capoen, Filip Claus, Wesley Butstraen
Wettelijk depotnummer: D/2021/0248/13

UITNODIGING

ZATERDAG
18 DECEMBER

HET VREDES LICHT

© Wesley Butstraen

Het Vredeslicht wordt jaarlijks door een kind in Bethlehem aangestoken en van daaruit via Tel Aviv (na tal van checkpoints) overgevlogen naar Europa, meer bepaald naar de Oostenrijkse stad Linz. Vandaaruit wordt het licht verder verspreid over Europa. Het Vredeslicht doet sedert een vijftal jaren ook België aan. In 2021 komt het Vredeslicht voor de vierde keer naar de Westhoek.

Word zelf Vredesambassadeur... Wandel of loop mee vanuit jouw gemeente en help zo mee het Vredeslicht over de hele Westhoek verspreiden.

De Vredesdienst van de stad Ieper die het plan ontwikkelde, vond in het Platform Westhoek Vredeshoek een partner om het initiatief te realiseren. Ook alle Westhoekgemeenten zijn bereid gevonden om mee te werken.... En zo kan iedereen op zaterdag 18 december mee wandelen of mee lopen en vredesambassadeur worden voor de Westhoek

De Westhoekgemeenten verzekeren ons voor de deelname van een vertegenwoordiging namens hun gemeente. Zo hebben wij de garantie dat de vier trajecten kunnen worden afgelegd, maar... het initiatief staat uiteraard open voor iedereen die wenst mee te wandelen of te lopen. Het Vredeslicht behoort immers niemand toe en is van iedereen. Hoe meer mensen deelnemen op 18 december, hoe vaker het Vredeslicht ook gedeeld wordt. Iedereen is dus welkom om deel te nemen.

Ik wil – wij willen (als groep, gezin, vereniging) mee wandelen, mee lopen.

Neem contact op met de vredesdienst van de stad Ieper. Dit kan via mail vrede@ieper.be of telefonisch op het nummer 057 239 459. In aanloop naar 18 december zal de parcours tussen de gemeenten en de timing concreet worden. Ook de locaties voor aankomst en vertrek in de verschillende gemeenten worden definitief bepaald. Maar aarzel vooral niet om in te schrijven en help zo om het Vredeslicht als een lopend vuur over de Westhoek te verspreiden. Deelname is overigens gratis.

Ben jij de volgende Vredesambassadeur?

Heb je na het lezen van de inspirerende interviews ook aan iemand gedacht die volgens jou een echte **Vredesambassadeur** is voor jouw gemeente?

Laat het ons dan zeker weten! Stuur een mailtje naar vrede@ieper.be en motiveer jouw nominatie.

Vredevolle plek in jouw gemeente?

Ken jij in jouw gemeente een warme, stille, **vredevolle plek** die niet zo voor de hand liggend is? Daar zijn wij bij de redactie naar op zoek. Nomineer jouw vredevolle plekje door een mail te sturen naar vrede@ieper.be en wie weet komt jouw nominatie in een volgende editie aan bod!

LIEVE DEMERRE

ALVERINGEM

Lieve Demerre (71) had zich haar pensioen anders voorgesteld. Na een actief leven in Brussel keerde zij terug naar het geboortehuis in Alveringem. Om rustig uit te bollen vond ze nog geen tijd. Sinds 2016 begeleidt Lieve enkele oorlogsvluchtelingen uit Afghanistan, Syrië en Somalië. Papieren regelen, taxichauffeur, raadgever, vertrouweling, wegwijzer, taallerares, kortom voor alles is zij de vraagbaak. Alsof het haar eigen kinderen waren. Haar beschermelingen noemen haar dan ook Mama Lieve.

De band met Alveringem, waar zij opgroeide, heeft Lieve Demerre nooit verbroken. Haar ouders waren er ook altijd gebleven. Lieve werkte en woonde haar hele leven in Brussel.

Ze was regieassistente op de VRT, later ook tv-producer van kinderprogramma's. Ketnet heet het nu. Wie kent er niet "De Boomhut", met Alida Neslo? Dat was Lieves bekendste programma.

Toen haar ouders er niet meer waren, werd het rijkhuisje in Alveringem een tweede verblijf. Zowat gelijk met haar pensionering werd de man van Lieve ongeneeslijk ziek. In 2014 besloot Lieve definitief terug te keren naar het ouderlijke huis. Wist zij veel wat een avonturen haar te wachten stonden...

Van buddy tot 'mama'-voor-alles

Het begon zo'n vijf jaar geleden met een oproep van het OCMW. Ze zochten buddy's om enkele gestrande vluchtelingen wegwijz te maken in Alveringem.

'Ik had hier wel eens een donker kereltje voorbij zien fietsen,' herinnert Lieve Demerre zich, 'maar had geen idee dat er in dit afgelegen dorp ook asielzoekers woonden. Dus ja, waarom niet? Buddy... mensen helpen integreren. Er waren twee mannen,' vertelt ze. 'Bassam, een vijftiger uit Syrië, en Shabir, een dertiger uit Somalië.'

Lieve nam het duo meteen mee naar de Avond van de Vrijwilliger. Zo kom je onder de mensen. Ze moet lachen als ze eraan terugdenkt. Shabir, die al Nederlands leerde, vertaalde voor

'Ik heb de familie Babak in mijn hart gesloten.'

Bassam. Ze hebben elk hun taal, maar begrijpen Arabisch. Kort daarna nam ze Bassam 'die in alles geïnteresseerd is' ook mee naar de kerstavond in Steenkerke, met Willem Vermandere. Via een andere vluchteling, die ze er troffen, en na een paar glazen glühwein liet Bassam eindelijk iets meer los over zijn verleden.

Verborgen verdriet

'Compassie helpt weinig, maar het kan een stap zijn naar begrip voor asielzoekers,' vindt Lieve. 'Pas toen ik Bassam beter leerde kennen, begreep ik hoe hij uit Syrië gevlucht was. De man kwam uit een welgesteld milieu, fruitboeren met boomgaarden. De oorlog verwoestte alles. Ook zijn leven. Bassams verhaal is tragisch. Hij moest vluchten voor zijn leven, zonder zijn vrouw en de volwassen kinderen. Ondanks veel verkropt verdriet is Bassam erg sociaal. Iedereen in Alveringem kent hem, en hij kent alleman, omdat hij overal komt, ook op café. Maar zijn Nederlands wil niet echt vlotten. Zo blijft hij ook sukelen, met brieven, facturen en allerlei administratie.

'Voor hem is dat een lijdensweg,' legt Lieve uit. 'Paperassen kan hij niet lezen. Dubbele of te dure telefoonabonnementen, onbetaalde rekeningen, aanmaningen... De deurwaarders stonden al klaar. Beetje bij beetje heb ik alles kunnen opruimen en bemiddelen. Mensen als Bassam kunnen niet alleen overleven. Intussen vond hij een job in de Kringwinkel.'

Chauffeur, raadvrouw en jobcoach

Lieves rol van buddy bleef gestaag groeien. Nu helpt zij de vluchtelingen vooral in eigen naam. Er zijn grenzen aan wat de lokale overheid, zoals het OCMW kan en mag doen, weet Lieve. Voor haar stopt het daar niet. Alsof het om haar eigen kinderen gaat – die zij trouwens nooit heeft gehad – bekomert zij zich om "haar" vluchtelingen en zoekt zij voor alles een oplossing. Liefst via de kortste, meest praktische weg. Neem nu het geval van Shabir, een jonge man uit Somalië. In de hoofdstad Mogadishu verkocht hij telefoonkaarten om te overleven. Tot de terreurgroep Al-Shabaab hem daarom verdacht van spionage en in de gevangenis gooide. 'Op een keer begon hij te snikken toen hij de cover van de Humo zag. Er stonden tralies op,' herinnert zij zich. Toen pas vertelde hij alles. Hoe hij ontsnapte en maar één keus had: het land uitvluchten.

Hoe kon Lieve hem in Alveringem helpen?

'Ik vroeg hem wat hij graag deed,' vertelt Lieve. 'Dat was voetbal.' Dus trok zij naar de gemeente met een praktisch voorstel: 'Als voetbal hem in contact brengt met onze mensen, dan moet hij voetbalschoenen kunnen kopen.' Lieve mocht met Shabir winkelen en kocht ook wat sportkleden.

'Een tijdlang trainde de jongen hier in de lokale ploeg, maar voor de competitie had hij weer niet de juiste papieren. Ach,' zucht ze, 'er zijn altijd regeltjes en bezwaren, ik snap het wel, maar met wat goede wil kun je veel oplossen.'

Terwijl we met Lieve Demerre in het gezellig ingerichte huisje praten, krijgt ze een sms'je. Weer een van "haar" mensen die laat weten wanneer de trein in Veurne aankomt.

'Die haal ik straks op,' signaleert ze. 'Dat is één van mijn rollen, chauffeur zijn. En bemiddelaar, jobcoach, kenner ook van diplomatieke papieren, pleitbezorger voor hun huisvesting, hulpje bij de taallessen, noem maar op,' vertelt Lieve.

Vredesambassadeur? Op mijn niveau dan...

'Ik probeer met raad en daad rust te brengen in hun hoofd,' zegt ze, 'binnen mijn beperkte mogelijkheden. Is dat Vredesambassadeur zijn? Oké dan. Maar niet alles lukt. Wat we met Shabir, die jonge Somaliër, bereikt hebben, stemt mij tevreden.'

Enthousiast vertelt Lieve de lange weg die zij aflegden, vanaf dat eerste paar voetbalschoenen tot nu. Hij heeft nu de juiste papieren, kon trouwen met zijn Somalische verloofde, die in Oeganda zat, en nu vormen ze een gelukkig koppel in een sociaal appartementje. Dit jaar wordt hij zelfs Belg. Shabir heeft nu vast werk sinds 2018, in Leisele. Arbeidsbemiddeling is een verhaal op zich, vaak met Lieve in de hoofdrol.

't Is familie

Momenteel heeft zij de handen vol met een Afghaans gezin. Bassam, die het hele dorp kent, verkondigt overal: 'Mama Lieve helpt.' Zo kwam zij in contact met het gezin Babak, dat een onderkomen vond in de vroegere pastorie, het LOI voor asielzoekers (*Lokaal Opvanginitiatief, nvdr*). Bovenop de hulp van de gemeente steunt Lieve het gezin met advies, als dossierbemiddelaar, boekhouder, contact voor alles en nog wat... 'Is het niet prachtig,' glundert Lieve, 'dat de moeder binnenkort haar rijexamen aflegt?! Onvoorstelbaar voor een vrouw die aan de terreur in haar land ontsnapt is, waar vrouwen haast niets mogen. En de kleine meisjes worden fantastisch opgevangen in de dorpschool. Een van de gezinsleden studeert nu zelfs verpleegkunde. Zulke grote stappen kunnen wij ons niet voorstellen'.

Of het haar nooit te veel wordt? willen we weten.

'Ik krijg meer terug dan ik kan geven. Dat heeft me verrast. Voor de kinderen en kleinkinderen ben ik een oma, echt familie. En ik voel het ook zo.'

Altijd oorlog, altijd vluchtelingen

'Is het niet vreemd?' besluit Lieve Demerre. 'In deze streek, die historisch zo beladen is door oorlog, vangen we oorlogsvluchtelingen op. Vreemd, maar logisch, toch? Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden in Alveringem 1170 daklozen opgevangen. Dan zijn enkele asielzoekers vandaag toch geen probleem? In mijn eigen kleine kring, bij de buurvrouw, bij mijn tuinman, op dorpsniveau voel ik een openheid groeien. Waar sommigen schrik hadden van "het onbekende", voel ik nu begrip. Dat volstaat voor mij. En noem je mij dan een Vredesambassadeur? Goed. Ik heb er vrede mee.'

STEPHAN HOUTMAN

DE PANNE

'Iedereen is hier welkom', begint Stephan Houtman, wanneer we hem opzoeken in 'zijn' Sint-Jansheem in De Panne. Het zijn geen gratis woorden. De waaier aan initiatieven die hij inspireert en stuurt is heel breed. De mensen die er komen, zijn al even divers. Altijd luisteren, naar wie ook, is een vuistregel van Stephan Houtman. Open staan voor iedereen en elke overtuiging. Openheid is zijn credo. Zo verbindt 'priester Stephan' mensen met uiteenlopende meningen. Of het allemaal zo katholiek verloopt, is niet zijn voornaamste zorg. 'Vrede vraagt openheid,' stelt Stephan Houtman, de pastoor van De Panne en Adinkerke.

We treffen de priester – 'zeg maar Stephan' – in zijn uitvalsbasis, het Sint-Jansheem. Het lange gebouw op de hoek van de Noorddreef houdt qua uitzicht het midden tussen een loods en een kerkje. De zijgevel met de kleine klok verraadt de oude functie, als kapel, tussen 1964 en 2007. Oorspronkelijk was het een hospitaalbarak, die in 'Groote Oorlog' op het Domein Cabour stond. Nu wordt er aan vrede en innerlijke rust gewerkt. Het Sint-Jansheem is een veelzijdig gebouw, een ontmoetingsruimte, waar heel wat verbindende projecten via Stephan Houtman binnenkomen. De priester heeft er een ook soort pastorie.

Hij is aangenaam verrast dat de gemeente spontaan bij hem uitkwam voor de eretitel van Vredesambassadeur. Hij blijft er bescheiden bij. 'Vrede is tenslotte mijn corebusiness, hé?' bedenkt hij hardop.

Als een vis in het water

Je zou het hem in de dagelijkse omgang niet meteen nageven dat hij een priester is.

'Ik stel mij buiten de kerk ook niet op als een pastoor,' legt Stephan uit. 'Niet uiterlijk, ook niet in gesprekken of onder-

'Vrede is mijn corebusiness'

handelingen. Je zult mij niet snel betrappen op het overtuigen van mensen. Eerder ben ik geïnteresseerd in wat de ander denkt.'

Vandaar misschien dat hij voorgedragen is als Vredesambassadeur?

'Het heeft altijd goed geklikt met iedereen in het gemeentebestuur. Met alle partijen. Politieke kleur of levensbeschouwing doen er weinig toe, zolang je de mens zelf benadert, zonder vooroordeel. Ik voel mij hier als een vis in het water. Het fijnste compliment kreeg ik eens van de voorzitter van vrijzinnigen, die mij uitdrukkelijk kwam bedanken. Dan voel je dat het goed zit. Wederzijds respect doet wonderen.'

Ook op zijn eigen terrein, de liturgie en eredienst, blijft Stephan Houtman breeddenkend: 'Begravenissen worden steeds vaker in een neutrale aula gehouden. Als de familie behoefte heeft aan enkele christelijke rituelen, dan neem ik daar zonder aarzelen aan deel.' Territoriumdrift rond zijn kerk of verkramping zijn aan hem niet besteed.

In De Panne en Adinkerke ervaren ze die openheid ook als Stephan zich laat bijstaan, of zelfs vervangen door zijn assistente, Ilse. Zij is pastor en gebedsleidster. Ook bij grote momenten als een huwelijk of doopsel neemt zij Stephans rol wel eens over. Dat zij in het dagelijkse leven zijn partner is, weet iedereen. 'Ik loop er niet mee te koop,' verduidelijkt de priester, 'maar ik verberg het ook niet. De mensen hier, ook de echt katholieken, appreciëren dat wij er niet hypocriet over doen. Dat zeggen ze ons ook.'

Ikaros tussen zon en zee

Dat Stephan Houtman heel sociaal is en de noden van de mensen kent is het ene argument van De Panne om hem een Vredesambassadeur te noemen. De andere reden is zijn jeugdwerking Ikaros. Het is de vzw waarmee hij het Sint-Jansheem runt. Pastorale jongerenwerking hoort daar vanuit zijn functie uiteraard bij.

'Ook hier moet je met de tijd mee, en begrip tonen,' zegt Stephan. 'Vormelingen die niet alle voorbereidingen kunnen volgen, moet je niet gaan afstraffen of wegsturen, he. Dat werkt contraproductief.'

De priester stond ook mee aan de wieg van een nieuwe Chirogroep in Adinkerke. Maar vooral probeert hij van het Sint-Jansheem een heus ontmoetingscentrum te maken. Je kunt er vergaderen of een voorstelling volgen. De fraai ingerichte zolder biedt stilte voor Zen-meditatie en tieneryoga. Ook Stephan is ermee vertrouwd: hij haalde een brevet van yogaleraar.

Tijdens de rondgang door het gebouw stoten we op een tiental djembés. 'Hier in De Panne woont een man uit Congo-Brazzaville,' vertelt Stephan. 'Hij leert mensen djembé spelen. Dat is weer een ander publiek. In de zomer oefenen ze voor de deur, aan het pleintje. Gezellig!'

Ook het OCMW maakt dankbaar gebruik van het Sint-Jansheem: we treffen er toevallig de verantwoordelijke van de speltheek aan. Ze is opgetogen over de opkomst. Er zijn ook Lego-momenten met kinderen uit de buurt. En er wordt muziek aangeleerd op een laagdrempelige manier.

'We doen geen spectaculaire dingen,' geeft de pastoor toe, 'maar alles kan, iedereen mag hier iets beginnen. We zijn een open huis. Dat is toch wat De Kerk moet zijn?'

Vliegt hij dan nooit te dicht bij de zon? Of te laag tegen het water, zoals Ikaros? Vinden zijn oversten zijn vrije vliegstyl wel oké?

'Ik ben wel eens op de vingers getikt,' bekent Stephan Houtman. 'De bisschop doet wat hij moet doen, maar ik merk dat mijn aanpak hier werkt. Zonder die openheid lukt het niet. Het is ook eigen aan De Panne, of misschien wel aan de hele kust. Enerzijds dat rebelse, anderzijds de openheid. Men kan mij verwijten dat ik in de marge werk, over de schreef dus. En dat klopt, letterlijk en figuurlijk. Veel mensen leven aan de rand van de maatschappij. Die wil je toch niet loslaten? Anders creëer je verbittering en afstand. Hier mag iedereen binnen, katholiek, christelijk of niet. Verbinden is het sleutelwoord. Soms moet je buiten de lijntjes kleuren.'

Bruggen bouwen

Pastoor Houtman beseft heel goed dat zijn werkerterrein in De Panne letterlijk op de grens ligt. En ver van het centrum. 'Frankrijk aan de ene kant, het water als andere grens', aldus priester Stephan. 'Reken daarbij de *aangespoelden*, de inwijkelingen dus uit heel België. De helft spreekt Frans, meer dan elders aan de kust,' legt hij uit. 'Ik heb er geen probleem mee, integendeel. Ik hou van die verscheidenheid, ook qua mentaliteit. Het is een kwestie van openheid. De mensen omarmen. Ik zal mij ook nooit opstellen als een echte pastoor. Dat pakt hier niet. Zo ben ik trouwens niet. En kijk,' lacht hij, 'voor priesters is de hele Westhoek, met de kust erbij, altijd al een beetje Siberië geweest. Lastige elementen werden er geparkeerd, ver van het gezag...'

Stephan Houtman probeert op allerlei manieren bruggen te bouwen, zelfs via de muziek. Hij schreef mee aan de dialectliedjes op de cd Pier Kloeffe.

'Respect voor de volksaard en de geschiedenis van de vissers wordt geapprecieerd. Pier Kloeffe, de legendarische IJslanndvaarder, zit in de ziel van De Panne. En het lied over de Maerebrug kan niet symbolischer zijn. Bruggen verbinden mensen, herstellen het contact over de grenzen heen.'

Naast zijn priesteropleiding studeerde Stephan Sociale en Culturele Antropologie: de studie van het menselijk gedrag in al zijn aspecten. Verklaart dat zijn aparte aanpak als pastoor? 'Er is uiteraard een verband', verklaart hij. 'Als antropoloog moet je eerst observeren, met een open geest naar mensen kijken. Niet meteen oordelen, laat staan veroordelen. Uiteraard moet je niet naïef zijn. Ik sluit de ogen niet voor zaken als uitbuiting, racisme of extremisme. Niet alles kan voor de lieve vrede, maar de deur moet open blijven om te praten, te luisteren. Vrede is mijn kernopdracht. Hopelijk inspireert dat anderen om ook aan de vrede te werken. Elk op zijn manier, in kleine, alledaagse dingen.'

ILSE DE RUYTTER DIKSMUIDE

Waar mensen bijeenkomen om anderen te helpen, lijkt het moeilijk om Ilse De Ruytter niet tegen te komen. Althans in Diksmuide. Ilse is er actief betrokken bij haast elk vrijwilligerswerk. 't Vlot, De Klapstoel, Taalbazar, Femma, Leren Fietsen, en nog veel meer. Ilse is een "wegwijzer" voor al wie het moeilijk heeft, in armoede leeft of geïsoleerd raakt. Vlaming of nieuwe Belg, het doet er niet toe. Taal, kleur of afkomst tellen niet. Stad Diksmuide wist meteen wie haar Vredesambassadeur kon zijn. 'Mijn jaren in China hebben mij geleerd hoe hulpeloos je kunt zijn als je niemand kent, geen sociaal netwerk hebt', zegt Ilse. 'Dat is nu mijn doel, mensen verbinden. In ieders belang.'

Veertien jaar in Beijing (Peking) wonen en werken, en uiteindelijk toch weer in de Westhoek belanden, in Beerst en Diksmuide, waar alles begon. Het is een opmerkelijk parcours. Het zijn die jaren die Ilse De Ruytter (49) gevormd hebben tot wie ze vandaag is.

'Ik miste de mix'

Als jonge vrouw trok Ilse naar de nieuwste *Nieuwe Wereld*, China. Twaalf jaar was ze op de Canadese ambassade in de hoofdstad Beijing gestationeerd. Een korte periode werkte ze er ook voor Barco, dank zij haar basiskennis van het Chinees. Ilse: 'Op de ambassade kom je natuurlijk de hele wereld tegen. Op een bepaald moment leidde ik een team van wel vijftien nationaliteiten. Niemand had een probleem met ras, taal of nationaliteit. Geweldig, zo'n smeltkroes. Je pikt altijd wel iets van elkaars cultuur op. Bovendien heeft Canada natuurlijk een rijke traditie op het vlak van immigratie en integratie.' In Beijing studeerde Ilse ook Chinees. Ze ondervond hoe verlaten en ontredderd je je voelt wanneer je zelfs geen simpele opschriften kunt ontcijferen, laat staan dat je iemand aanspreekt met een simpele vraag. 'Dat heeft mijn

‘Mensen verbinden maakt iedereen beter (ook u!)’

ogen geopend,’ aldus Ilse, ‘voor mensen die in een ander land geïsoleerd kunnen raken. Ze weten niets, kunnen zich niet informeren. Tenzij... wel, dat is een van de dingen die ik nu doe, mensen informeren, en helpen om de taal te leren.’

Alles bijeen duurde het Chinese hoofdstuk veertien jaar. Zij leerde intussen haar Cubaanse man kennen, er kwam een dochtertje, en ze beslisten om in België te gaan wonen. ‘Het immigratiedossier van mijn man en mijn dochter heeft mij ook veel geleerd,’ legt zij uit. ‘Ik kan mij een idee vormen van wat immigranten in Vlaanderen meemaken. En des te meer wat vrouwen in dat geval ondervinden. Dat moet de trigger ook wel geweest zijn, toen ik mij in Diksmuide bij Femma aansloot,’ denkt ze hardop. ‘Ik miste die internationale mix van vrouwen. Ze zijn er natuurlijk wel in Diksmuide en omgeving! Maar durven we hen benaderen? Dát is nu alvast geregeld, bij Femma.’

Coach en Kleurrijk

De vrouwenbeweging Femma heet sinds begin 2021 Femma Wereldvrouwen.

‘Dat verklaart al veel. Onze horizon wordt breder. Je kunt niet blind blijven voor de wereld die verandert, hé? In Diksmuide hebben we zelfs een tweede afdeling opgericht – Femma Kleurrijk. Wij proberen de nieuwkomers, vrouwen uit andere culturen, actief aan te trekken. Sommigen moeten elke euro omdraaien om hun gezin te runnen. Femma Kleurrijk is bewust laagdrempelig. Activiteiten zijn veelal gratis. Dikwijls samen met kinderen. Het is een uitgelezen kans voor “onze” vrouwen en de nieuwkomers om elkaar te leren kennen. Een kookles bijvoorbeeld: een Thaise vrouw legt aan de andere leden uit hoe zij kookt. Maar intussen ook hoe zij leeft. Heerlijk toch. Dat verrijkt iedereen en versterkt hier ook die Thaise vrouw. Dat is integratie. Daar zetten wij op in. Dat is de constante in al mijn werk.’

Het aanstekelijke enthousiasme van Ilse De Ruytter is de Femmaleiding niet ontgaan: sinds april is ze voltijds groepscoach in West-Vlaanderen.

Netwerk is vangnet

We treffen Ilse uitzonderlijk thuis aan. Corona heeft haar tot telewerken gedwongen.

‘Die pandemie is extra hard aangekomen voor wie het al moeilijk had,’ zucht ze. ‘De sociale contacten zijn bij veel kwetsbaren al zo broos. Je hebt geen idee hoeveel mensen mij deze week alweer gebeld hebben. Voor een babbel of wat raad.’

Ilse is ook actief bij ‘t Vlot, een welzijnsschakel die door wijlen Maurits Latré werd opgestart. ‘We zijn een ruime groep van vrijwilligers,’ vertelt Ilse. ‘Mensen die in armoede verzeilen, kunnen of willen niet altijd bij het Sociaal Huis – het vroegere OCMW – terecht. Dat is geen kritiek.’

Maurits Latré besepte heel goed dat er altijd mensen zullen zijn die door de mazen van het net vallen, om ontelbare redenen. Trots, tijdelijke crisissen – of men gelooft dat het wel overgaat – en ook onwetendheid. Maurits had ook aandacht

voor sociale armoede: wie geen netwerk heeft, familie of kennissen, heeft geen vangnet. Daar wou hij iets aan doen. Veelal waar een overheid niet bij kan. Gezinnen, alleenstaanden, kinderen in verdoken armoede...

Ilse De Ruytter: ‘Armoede zie je niet altijd, hoor. Onze ondersteuning is ook heel divers. Dat gaat van sinterklaascadeautjes tot digitale opleiding, vaardigheden leren. En informeren uiteraard, de weg wijzen.’

Fietsen, dansen, vrouwenklap

Onwetendheid brengt armoede en eenzaamheid. En dat leidt tot verbittering, extremisme, haat. Daarom moet er veel gepraat worden, vindt Ilse De Ruytter. Zij schat dat er in Diksmuide een dertigtal vrijwilligers zijn, die op een of andere manier werken voor een betere samenleving. Om de versnippering en overlapping wat te verhelpen heeft het Sociaal Huis ook verschillende initiatieven genomen, zoals de Taalbazaar. Nieuwkomers leren er Nederlands. Ook bij de buddywerking (of persoonlijke begeleiding) verbinden ze iedereen die er al mee bezig was en trekken ze nieuwe buddy’s aan.

‘Dat is heel nuttig,’ vindt Ilse. ‘Er is meer structuur. Zo kunnen we elkaar versterken, of snel contacteren. Heel wat van de kwetsbaren, of nieuwe inwoners kunnen bij verschillende initiatieven iets meepikken. Het is goed dat wij iedereen kennen. Netwerken, dat doe ik constant.’

Op woensdagmorgen trekt Ilse naar de Taalbazaar. ‘Het is een kans om op je eigen niveau Nederlands te leren. We zetten vooral in op de vrouwen. Kinderen kunnen meekomen. En als verlengstuk is er ook onze buddywerking. Dat is een meer persoonlijke begeleiding van een nieuwkomer of een nieuw gezin. Mensen coachen, luisteren, problemen helpen oplossen en hen uit het isolement halen.’

Niet ver van het Diksmuidse postkantoor staat De Klapstoel. Ook daar is Ilse te vinden. Eén zaterdag in de maand houden ze Vrouwenklap: ‘Dat is hartverwarmend voor alle vrouwen, Diksmuidse en nieuwkomers. We praten en eten samen – alles in het Nederlands – en niet zelden wordt er gedanst. Intussen vang je signalen op, regel je een probleem, ken je weer nieuwe mensen. Dank zij het Sociaal Huis hebben we de ruimte in De Klapstoel ter beschikking. Het Huis werkt ook actief mee om van de ontmoetingen tijdens de Vrouwenklap een succes te maken.’

We raken niet uitgepraat met Ilse De Ruytter. Ze vertelt nog over ‘Leren Fietsen’, een project met een professionele coach, die vrijwilligers opleidt. Wie kan fietsen, wordt zelfstandiger. Het is een gezamenlijk project van ‘t Vlot, de Fietsersbond, Gezinsbond, Femma en de Fietsbib.

Heeft onze Vredesambassadeur dan nog tijd voor zichzelf? ‘Weinig,’ geeft ze toe, ‘maar geven is krijgen, hé. Je krijgt zoveel terug! De samenleving wordt steeds harder, egoïstischer. Dat mogen we niet laten gebeuren,’ zegt ze beslist.

BRUNO LIBBRECHT

HEUVELLAND

Het “probleem” van de vluchtelingen zal hij niet oplossen. En met een kom warme soep zal hij evenmin veel gelukszoekers aantrekken naar de bosjes bij Duinkerke (FR). Toch is wat Bruno Libbrecht doet voor dakloze migranten meer dan symbolisch. Met zijn gezin woont hij op de Rodeberg, van waaruit hij Noord-Frankrijk ziet. Wie vrede wil brengen, kijkt voorbij grenzen. Mensen zijn mensen, overal. Niemand verdient het te verzuipen in het slijk van Duinkerke, vindt hij. Wie zo'n heftige zwerftocht tot aan Het Kanaal heeft afgelegd, is al door de hel gegaan. Daarna volgt dat eindeloze hopen, het hopeloze wachten op de oversteek naar Engeland. Probeer onder die blote hemel van le plat pays maar eens je waardigheid te bewaren, je laatste bezit. Daarom trekt Bruno niet enkel met voedsel en dekens naar de migranten. Een tondeuse en een voetbaltafel doen ook wonderen. En vooral... menselijk contact.

Hoe raakte je betrokken bij de daklozen in N-FR?

In 2018 zijn mijn vrouw Siska en onze zoon Josse voor het eerst naar Grande-Synthe in het Franse Duinkerke getrokken. Mijn

broer had er al eens wat spullen naartoe gebracht. Dus gingen wij eens mee. Ons busje gevuld met eten, kleren, dekens. Het was barslecht weer. We vergeten die eerste keer nooit. Het is een groot natuurdomein, waar je niet meteen veel mensen opmerkt. Tot ze opeens allemaal rond ons stonden. In vijf minuten waren al onze spullen weggegeven. Heftig, was dat, en verhelderend. We wisten: we komen zeker terug, maar beter voorbereid, doordacht. Er is geen enkele structuur voor die haveloze mensen, geen grote hulporganisatie, geen overheid... En daar sta je dan, je deelt een paar zeiltjes uit, terwijl je denkt: met het geld in mijn achterzak kan ik nog een hele lading kopen. Maar alleen kun je zo'n situatie niet veranderen. We leerden andere vrijwilligers kennen, Ann Lamon ondermeer, auteur van Berichten uit Transitland (*Uitgeverij Vrijdag, nvdr*). Ann waste de haren van de migranten in het kamp, hielp de vrouwen hun nagels lakken. Kleine zaken, die ons raakten. We raakten bevriend. Omdat steeds meer mensen hulp boden, zochten we een structuur. We startten een Facebookpagina, “Allemaal Mensen”, waarmee we snel een oproep kunnen lanceren of inspelen op acute noodsituaties. Intussen rijden we minstens elke maand naar Duinkerke. Maar het gaat allang niet meer over eten en kleding alleen. Dat blijft belangrijk, maar wat de mensen daar in de bosjes van Duinkerke vooral ontbreekt, zijn de ‘gewone’, vanzelfsprekende zaken. Je haar wassen, een douche, een babbeltje, en alledaagse dingen doen.

Gewone dingen doen? Als migrant die geregeld weggejaagd wordt? Hoe dan?

We brengen shampoo mee, en wassen samen hun haren. Da's ook een vorm van menselijk contact. We hebben een paar hoge tentjes om in te douchen. Thuis vullen we een lading jerrycans met warm water. Ongelooflijk hoe je die mensen weer ziet opleven. Pakistani, Koerden, vooral mannen,

'Vrede is grenzeloos'

alleen op de wereld. Mensen die zich thuis netjes verzorgden, fier op zichzelf, en nog steeds... tenminste als ze weer eens de kans krijgen om zich te wassen, schone kleren aan te trekken. Probeer het maar eens in het slijk van zo'n park. Ons doel is hun die waardigheid terug te geven.

Je bent ergotherapeut.

Zit er een parallel in met vluchtelingenwerk?

Ongetwijfeld. In het ziekenhuis werk ik met psychiatrische patiënten (*als diensthoofd ergotherapie in PZ H.Hart, Ieper, nvdr*). Daar gaat het ook niet puur om de dingen, de handelingen zelf. Evenzeer is het contact belangrijk, het gevoel geven dat iemand waardevol is, een persoonlijkheid is, tja... mens is. Nog zoiets in Duinkerke: we brengen nu ook een kleine generator mee en een stel tondeuses en trimmers om baarden en haar te verzorgen. Het is tegelijk een manier om contact te leggen, verhalen te horen. En opnieuw: hun eigenwaarde opkrikken. We nemen wat kookgerei mee, een paar stoelen, een echt eetservies, koffiemokken ook. Het klinkt banaal, maar samen thee drinken uit een stenen kopje, dat vinden zij zo heerlijk! Iemand die luistert. Dan voelen ze zich weer mens. We hebben ook elke keer onze voetbaltafel mee. Onvoorstelbaar wat dat teweegbrengt. Er wordt gelachen, samen gepraat, gespeeld. Ze kunnen de zorgen even vergeten.

Voelen jullie je nooit onveilig in zo'n kamp met honderden mannen?

Totaal niet. Ook mijn vrouw heeft zich nooit bedreigd gevoeld. Niemand van ons groepje "Allemaal Mensen". Integendeel, wij krijgen zoveel appreciatie. Soms eisen de migranten dat wij even gaan zitten, zodat zij iets lekkers voor ons kunnen klaarmaken. Ze proberen zelf gastvrij te zijn, omdat het in hun cultuur zit. Bezoekers moet je gastvrij ontvangen. Kunnen wij nog iets van leren!

Krijg je ook bagger over je heen? Op Facebook misschien? Dat valt mee. Wij doen niet aan politiek. We praten met links en rechts. Als men oppert van 'je zou beter onze eigen mensen helpen', vragen we altijd wat we kunnen doen, waar, bij wie. Meestal krijg je geen reactie meer. Trouwens, wie zijn 'onze' mensen? Of moet ik dan naar Brussel rijden, of Gent? Noord-Frankrijk is aan mijn achterdeur. En 'dat het allemaal gelukszoekers zijn, die – hmm- illegalen!' Natuurlijk, reageer ik dan. Zijn wij dat zelf niet allemaal, gelukszoekers? Zodra je de menselijke kant uitlegt, valt elke kritiek weg. Ook dat is vrede brengen, hé? Links en rechts bijeenbrengen. Niemand maakt zure opmerkingen als ze horen dat je mensen met kinderen helpt, die in de openlucht moeten overleven. Integendeel, we krijgen steun van een divers publiek: een boer die groenten geeft, een bakker die broden invriest, mensen die schoenen verzamelen, anderen die geld doneren. Dat geld is natuurlijk wel nodig om voedsel en sokken, ondergoed en zo te kopen. Met de vzw "Allemaal Mensen" vormen we intussen een stevige kern van een 15-tal vrijwilligers, uit Heuvelland, Ieper en Poperinge. Soms moeten wij ook slikken. Sommige migranten ken je al maanden, er ontstaat een wederzijdse band. Zij informeren

ook naar onze familie, hoor. En van zodra ze wat eten over hebben, willen ze dat wij mee proeven, proberen ze verdorie zelf gastvrij te zijn, ons uit te nodigen, zoals ze thuis deden. Toch blijft het hard. Zeg nu zelf: één waterkraantje voor 200 tot soms 600 mensen. Zelfs dat ene kraantje werd ooit afgesloten door de politie. Toen zijn we met grote bidons water naar daar gereden. Die werden door de politie lek gestoken. Tentjes worden geregeld vertrappeld of stukgesneden. Af en toe horen we ook hoe de ultieme oversteek naar Engeland faliekant afloopt. Zoals de familie van Artin, een Koerdisch jongetje van amper twee. Ze zijn verdronken. In onze zee, nota bene! In Noorwegen is onlangs een kinderlijkje aangespoeld. Vermoedelijk Artin. Een Noorse journalist zoekt het uit, probeert DNA van familie te vinden. We horen er nog van, denk ik.

Waarom doe je dit toch?

Mijn opvoeding misschien? Tja, gewoon, graag mensen zien. Verdraagzaamheid heb ik altijd voorop gesteld. Dat betekent openstaan voor andere meningen, luisteren in plaats van aan te vallen. Misschien noem je mij daarom een Vredesambassadeur? Is dat vrede? Ik denk van wel. Kijk, ik zal met mijn gezin de problemen in Duinkerke niet oplossen. Wij willen alleen dat die daklozen af en toe eens een positief signaal krijgen, wat menselijkheid voelen. Gewoon vanuit onze Westerse, christelijke waarden. Niet meer, niet minder.

Je bent veganist? Hoort dat ook bij het uitdragen van de vrede?

In zekere zin wel. Enkel plantaardige producten eten. Ik hoef niet uit te leggen wat voor dierenleed de vleesproductie veroorzaakt. Om nog te zwijgen van ons klimaat. Nogmaals, ik kan de wereldproblemen niet oplossen, maar ik wil zorgen voor de aarde. Dat betekent: de mensen én de dieren zo weinig mogelijk last bezorgen. En het wringt altijd bij mij... zoveel kinderen die honger lijden, terwijl dieren bij ons te veel eten krijgen. Geen vlees? Neen, ik mis het zeker niet.

We staan in de Gedachtenistuin voor de Vluchtelingen, in Westouter. Is dit een symbolische plek voor jou?

Persoonlijk heb ik geen sterke band met "De Groote Oorlog". Misschien vind je dat vreemd voor iemand van Heuvelland? Vooreerst is dit een prachtig plekje, met een kikkerpoel, een oude bomkrater, vermoed ik, op een boogscheut van het dorp. (*Project van de Elf novembergroep, Hellegatstraat 3, nvdr*) Uiteraard is het zinvol dat wandelaars hier eens stilstaan en de vele persoonlijke verhalen lezen van mensen die in deze buurt 100 jaar geleden op de vlucht moesten. Zelf heb ik geen aandeel in dit initiatief. Het maakt de dingen wel concreet. Hopelijk denkt de bezoeker aan de vluchtelingen van nu. Herdenken is oké, maar voor mij hoort er ook actie bij. Dat vat het wel samen zeker, waarom wij met ons busje naar Duinkerke rijden?

WESTHOEK VREDESHOEK IN ACTIE

Lezing met Bart Brandsma over de dynamiek van polarisatie in het stadhuis van Mesen.

Op 5 juni 2019 werd het platform Westhoek Vredeshoek voorgesteld in het Vredesbos in Ieper.

Naar aanleiding van de internationale dag voor de Vrede organiseerde op de stad Ieper de conferentie 19 september 2020 'No More Hiroshima - No more Nagasaki'.

Vredesproject in Alveringem: 'Onder de Lindeboom', vredesbomen met actuele en WOI-verhalen.

Vredeskunstwerk in Langemark met bloemen ter herdenking van de gestorven vluchtelingen op de Middellandse Zee op de dag van de vluchteling 20/06/2021.

In het kader van de Vredesweek 2018 slaagden we er in om 33.328 origami-kraanvogels te plooien en om die te gaan afgeven op het kabinet van de Eerste Minister. De kraanvogels die symbool staan voor de hoop op een vreedevolle toekomst moesten onze oproep ondersteunen om meer te investeren in Vrede.

Vredesfestival in Mesen met Willem Vermandere.

Voor het 2de jaar op rij mocht het Museum aan de IJzer een twaalfstal jongeren verwelkomen op het zomerkampje 'Word Vredesambassadeur'. Op het einde van het kamp mochten ze hun familie door het museum gidsen en ontvingen ze het certificaat van 'Vredesambassadeur'.

KOEN HEUGHEBAERT HOUTHULST

“Groen Kaffee”, zegt het houten bord. Je rijdt er voorbij voor je het weet. Ernaast staat te lezen: “De Groene Hemel”. Onopvallend tussen de huizen van de Pastoor Costenoblestraat in Jonkershove zit het sfeervolle paradijs van Koen Heughebaert. Natuurgids, biokok, cafébaas, tuinier, kinderaanimator, ecologische stukadoor, restauranthouder, lesgever... Hij is moeilijk onder één hoedje te vangen. Een groene hoed misschien. Creatief evenwichtskunstenaar tussen mens en planeet, dat vat het zowat samen. ‘Toch ben ik geen ecofundamentalist!’ verzekert hij. ‘Iedereen kan op zijn eigen, haalbare manier mee zorgen voor onze toekomst. Ik geef een aanzet, zonder preek.’ Inspirerend is hij alleszins. Daarom verdient hij de eretitel van Vredesambassadeur.

Koen Heughebaert zal het onderwijzen nooit verleren. Op een heldere, boeiende manier vertelt hij hoe zijn pad gelopen is. ‘Ik was onderwijzer, inderdaad. Altijd met volle goesting,’ begint hij, ‘maar de school alleen was niet genoeg. Ik ben nogal creatief en actief. Die grote, diepe tuin was mijn redding. Speeltuigen bouwen voor de kinderen, banken en boomhutten, groenten telen. Dat hielp. En omdat ik graag achter het fornuis sta, begon ik kooklessen te geven. Twintig jaar geleden al ging ik de vegetarische keuken uitleggen bij de boerinnenbond! In het hol van de leeuw, toentertijd. Maar de tijden veranderen.’

Koen en zijn vrouw, Mieke Terriere, wonen al een kwarteeuw in hun huis. Bouwen en verbouwen was de andere uitlaatklep van de jonge onderwijzer, of noem het een project. Geen klassiek project: Koen ging op zoek naar ecologisch verantwoord materiaal en alternatieve oplossingen.

‘Dat begon rond 2000,’ legt hij uit. ‘Ik deed haast alles zelf. Automatisch kom je dan lotgenoten tegen en wordt er info uitgewisseld. Tot we met enkele vrienden besloten om onze ervaring ook voor andere mensen in te zetten.’

ZonneWinDT

Zo ontstond de vzw ZonneWinDT. Koen richtte zich in zijn vrije tijd op duurzaam bouwen. Via de vzw informeerde hij

‘De Assepoestereconomie kan iedereen gelukkig maken.’

de mensen over hernieuwbare energie, o.a. zonnepanelen en windenergie. In 2006 stapte hij uit het onderwijs en werd de eerste werknemer van de vzw.

‘Het was een grote stap op mijn eigen pad. Werken met de handen en lezingen geven over ecologisch bouwen,’ vertelt hij, ‘Kookles gaf ik al. Nu dweilde ik heel West-Vlaanderen af met voordrachten. En daarnaast was ik, in opdracht van de provincie, ook natuurgids in De Palingbeek.’

Naar de hemel

Na een jaar of vijf had Koen bijna alle parochiezalen gezien. Overdag werken, 's avonds de baan op, dat knaagt. In 2011 verliet hij ZonneWinDT. Hij broedde op een nieuw, groen plan. ‘De schooldirecteur ben ik eeuwig dankbaar. Hij bood mij op het juiste moment een halftijdse opdracht aan. De rest kon ik zelfstandig aanvullen als natuurgids en animator in De Palingbeek,’ vertelt Koen. ‘Met een eigen aanbod voor kinderen kon ik mijn skills van het onderwijs in het natuurdomein toepassen.’

Het was een gedroomde combinatie, maar een duizendpoot zit niet stil. Het gezin groeide en ook de woning breidde uit. Koen en Mieke bouwden achter het huis een lange keuken uit. ‘Waarom zou ik niet evengoed thuis kookles kunnen geven?’ vond Koen. ‘Met zo’n schitterend zicht op onze tuin!’

De Groene Hemel

In 2012 begon Koen met wat hij “zijn jongste kindje” noemt: De Groene Hemel.

‘We verbouwden onze dubbele garage en maakten er een knusse, veelzijdige ruimte van. Er zit een cafeetje in en een klein restaurant dat snel in een feest- of vergaderruimte kan veranderen. En niet te vergeten, de warme en de koude keukens met de kookworkshops.’

Hij straalt wanneer hij ons rondleidt in zijn “hemel”.

‘Dit is werkelijk de ultieme combi van al wat mij na aan het hart ligt. Lesgeven, mensen informeren en entertainen, respect voor de planeet uitdragen en tegelijk een grote droom najagen. Alles hier, in eigen huis!’

De Groene Hemel staat op drie pijlers: voeding, tuinieren en kinderen.

‘Ik ben geen extremist of groene fundi,’ beweert Koen.

‘Biologisch hoeft niet ten koste van alles. Ik zal geen biofruit uit verre landen laten aanrukken. En je kunt hier ook vlees op onze kaart vinden, maar ik ken de boer die de dieren fokt. Met zulke leveranciers en met eigen kweek stellen we ons beperkte menu op.’

In het “groene café” kun je alles krijgen, maar Koen verrast graag met alternatieve bieren en limonades uit eigen streek. Gezinnen, groepen, scholen... iedereen kan er ook in de tuin terecht voor een babbel, een terras, een spel. Je kunt er eten, maar ook samen met de gastheer je eigen maaltijd bereiden in de keuken. Met de kinderen erbij bijvoorbeeld.

Naast de horeca vult Koen zijn vrije dagen met de “ecomoes-tuinteams”: cursussen en praktische lessen in opdracht van de provincie West-Vlaanderen.

Assepoestereconomie?

De baseline van De Groene Hemel luidt: ‘Alternatief voor iedereen.’ Het is dus nooit dwingend.

Koen: ‘Wij willen jong en oud inspireren en informeren om trager, socialer, bewuster, lokaler, veerkrachtiger, groener te leven en met een groter respect voor de aarde onder onze voeten. Vroeger ging dat iets te vaak met het belerende vingerdje. Nu probeer ik alleen maar een voorbeeld te zijn, ideeën aan te leveren, hopen dat men er iets mee doet.’

In 2017 stapte Koen definitief uit het onderwijs. Een berekend risico.

‘Het project liep goed, en dan moet je springen,’ vertelt hij. ‘Ik hou van de term *Assepoestereconomie*, uit Tim Jacksons boek *Welvaart Zonder Groei*. In plaats van altijd groter en meer, zoals in de doorsnee economie, kun je ook proberen te doen wat je graag doet, en daarvan te leven. Je wordt er niet rijk van, maar wel beter.’

Toch was het even slikken toen door corona alles op slot ging. Hoe kon een klein project zoals dat van Koen overeind blijven? ‘Corona heeft ons kwetsbaar, maar ook inventief en flexibel gemaakt,’ aldus Koen. ‘Het contact met de mensen was opeens volledig weg. Café dicht, restaurant toe. Kooklessen konden ook niet. Gelukkig heb ik een groot netwerk van mensen in de ecologische bouw. Om te overleven ging ik zonnepanelen installeren voor ex-collega’s, muren pleisteren met natuurlijke lemen, en heb ik wat toestellen gebouwd voor speelpleinen.’

Toch had de pandemie volgens Koen Heughebaert ook een positief aspect: ‘We werden op onszelf teruggesmeten, waardoor we nu meer dan ooit beseffen wat een luxe wij hebben. Soms moet je content zijn met wat je hebt.’

Dat kan moeilijk anders, als je in “De Groene Hemel” woont. Zeker nu iedereen weer mag langskomen.

FILIP BOURY

IEPER

‘Duurzame ontwikkeling? Het begrip bestond toen niet,’ denkt Filip Boury hardop. ‘Toch is het de rode draad door mijn werk en leven. Een evenwicht zoeken tussen economie en de zorg voor aarde en mens.’ Die rode draad moet volgens hem wel de reden zijn waarom hij als leperling de eretitel van Vredesambassadeur verdient. Tijdens ons gesprek groeit het besef dat z’n loopbaan, o.a. als Provinciaal coördinator voor de streekontwikkeling in de Westhoek, al kiemde in zijn tienerjaren bij de KSA, de Jeugdraad, de Milieuraad, de milieubeweging... Altijd kloppen op dezelfde nagel: respect voor mens en milieu. Ook nu, met pensioen, blijft Filip Boury (67) gedreven op die lijn.

In de jaren '70 werd Filip Boury landbouwingenieur aan de Gentse unief. Via tussenstappen vulde hij leidende functies in bij de Provincie West-Vlaanderen. Milieu, ruimtelijke planning, samenwerking over de grenzen en streekontwikkeling steken er bovenuit in zijn cv. Het langste en laatste hoofdstuk was Coördinator Gebiedsgerichte Werking Westhoek voor de provincie.

Moeilijke woorden, maar Filip legt het duidelijk uit: ‘Op de provinciale dienst in het Esen-kasteel had ik een fantastisch team. Voor de ontwikkeling van de Westhoek moet je op

lange termijn denken en balanceren tussen boeren, bedrijven, burgers en politici van elk niveau. Al die partijen tevreden houden en je team motiveren vraagt veel energie en diplomatie. Bovendien wou ik geregeld met beide voeten in het werkveld te staan, letterlijk ook. Trekker zijn, aanwezig waar het gebeurt.’

Balanceren op de grens

Als hij terugkijkt, ziet Filip Boury drie pijlers in zijn werk. De ontwikkeling van de Westhoek is de eerste: ‘Op mijn 18 zag ik het massaspel “Onterd Westland Wil Leven”. Dat kwam hard binnen. Het was een oproep om ons in te zetten voor de Westhoek. Arm platteland, geen jobs, ver van Brugge en Brussel. Achteraf bekeken heb ik er mijn beroep van gemaakt, ja.’ ‘In de KSA groeide ons respect voor mens en natuur,’ vertelt Filip. ‘Milieu is mijn tweede pijler. Die bezorgdheid formuleerden we met vrienden al in de Stedelijke Jeugdraad. Later trok ik dat door als lid van de Milieuraad. En daarna binnen de milieubeweging.’

Als derde pijler ziet hij de grens. Ontwikkeling van de Westhoek moet uiteraard in samenwerking met Frankrijk. ‘Mijn eerste job, in 1978, was als opbouwwerker in het Heuvelland. Mijn hoofdopdracht was de zorg voor het landschap,’ herinnert Filip zich. ‘Onder leiding van Jan Hardeman heb ik er geleerd hoe je opbouwwerk van onderuit aanpakt. Niet top-down. Jan was begaan met wat er aan beide kanten van de grens onder de mensen leeft. De Franse Westhoek werd een grote liefde.’

Later liep Filip Boury als West-Vlaams coördinator voor streekontwikkeling weleens vast op die Franse grens, de schreve, die hij zo belangrijk vindt. ‘Als we de Fransen niet kennen, hoe kunnen we dan verwachten dat de rest van de wereld overeenkomt?’ zo verwoordt hij het. ‘Toch blijft de taal

'Geen vrede zonder duurzaamheid... en omgekeerd'

een probleem. Daarnaast dwingt de EU ons vaak om op te grote schaal samen te werken. Het moet meer op mensenmaat. Cultuur hoort daarin de hoofdmoot te zijn. Zij verbindt ons. Helaas vinden de Europese beleidsmakers cultuur niet meer belangrijk,' zucht Filip. 'Grensoverschrijdend samenwerken is ook lastig omdat politici en ambtenaren te snel komen en gaan, ook in Frankrijk. Er is weinig continuïteit.'

De Vloei

'Duurzame ontwikkeling kan niet zonder vrede. En omgekeerd, geen vrede zonder duurzaamheid,' stelt Filip Boury. 'Die wisselwerking is duidelijk in oorlogsgebieden. Droogte of overstromingen, milieuproblemen leiden tot conflicten. En waar geen vrede heerst, gaat het milieu eraan. De bodem wordt geplunderd, er is uitbuiting.'

In zijn job, streek- of stadsontwikkeling, hield Filip altijd drie zaken voor ogen: economie, mens en aarde. 'We zijn eenzijdig gericht op economie. Er wordt te weinig rekening gehouden met de zorg voor mens en aarde hier en elders, en met de komende generaties. Dat is de betekenis van duurzame ontwikkeling. Vandaag ben ik meer overtuigd dan vroeger. Mijn generatie heeft te lang getreuzeld. Het moet anders. Ontwikkeling moet, maar niet ten koste van de mensen en de planeet.'

Lang voor zijn pensioen was Filip Boury in de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO) in Ieper vrijwillig actief, los van zijn job. Als bewuste burger en deskundige stond hij mee aan de wieg van De Vloei, een duurzame woonwijk.

'De Vloei bewijst dat wonen beter kan worden gepland,' legt hij uit. 'Natuurlijk moeten de bouwheren financieel rondkomen. Toch hebben wij samen met hen goed nagedacht over het welbevinden van wie er komt wonen. Ook over de kans op een woning voor wie minder heeft, over het zorgzaam omgaan met ruimte, water, energie, wilde planten en dieren.' Filip is trots op zijn rol bij de ontwikkeling van De Vloei. 'Samenwerking, samenspraak zijn belangrijk bij zo'n plan,' onderstreept hij. 'Spijtig dat het in Ieper bij dit ene project blijft.'

Publieke ruimte teruggeven

Op zijn 60ste, het hoogtepunt van zijn carrière, werd Filip Boury geveld door een beroerte. Verlamd aan één kant streed hij twee jaar lang om fysiek en mentaal terug te komen.

'Zo'n revalidatie is erg lastig. Het is vechten.'

Wij hadden niet meteen iets gemerkt, wandelend over de Grote Markt. Enkel zijn ene hand kan de fijne motoriek niet helemaal aan. Spreken en slikken gaan moeilijker dan vroeger. 'Ik sportte intens en kluste graag met mijn zoon, die timmerman is. Daar zou ik na mijn pensionering meer tijd in steken. Dat lukt helaas niet meer,' geeft hij toe, 'maar verstandelijk is alles op orde gebleven. Toch voel ik mij nog erg kwetsbaar.' Zo'n klap doet een mens toch nadenken? veronderstellen we. 'Enorm,' klinkt het meteen. 'Er maalt wat in je hoofd, hoor. Die tegenslag heeft mij echter nog bewuster gemaakt van dat grote woord "duurzame ontwikkeling". Onze samenleving

moet daar meer op inzetten. Ook het belang van goede zorg heb ik toen duidelijk gevoeld.'

Die beroerte in 2013 heeft Filip niet klein gekregen. Hij ijvert sinds zijn terugkeer wel meer vanop de tweede rij voor een betere stad en streek. Jonge mensen inspireren, vooruitduwen en adviseren is nu zijn rol. Hij is lid van de werkgroep Klimaat (binnen de Milieuraad van Ieper) en zetelt in enkele werkgroepen voor ruimtelijke planning. Zijn beroepservaring wordt er geapprecieerd.

'Zowel met de open ruimte als de stad en het dorp moeten we zorgvuldiger omspringen,' legt Filip uit. 'Stadsuitbreiding moet meer inbreiding worden. Niet evident in de Ieperse binnenstad met haar waardevolle wederopbouwarchitectuur. Veel mogelijkheden zijn recent minder kwalitatief ingevuld. De focus zal vooral moeten liggen op de vele al bestaande stadsuitbreidingen. Ook op enkele strategische plekken rond het station.'

Filip Boury heeft een duidelijke visie: 'Ook de open ruimte vraagt innovatie. Landbouw moet ecologisch én sociaal een omslag maken. Een groen netwerk en toerisme en recreatie moeten verder uitgebouwd worden. Laten we het landschap, het groen rond en in onze stad koesteren. Het landschap is ook de laatste getuige van de Grote Oorlog en de heropbouw. De zorg daarvoor moet beter worden ingevuld.'

Frans brood achter op de fiets

Dat Filip Boury ondanks zijn revalidatie zijn idealen niet opgaf, wordt duidelijk als hij vertelt over de Fietsersbond. Hij was een paar jaar geleden medeoprichter van de Ieperse afdeling.

'Geef de publieke ruimte, die de auto opeist, terug aan de mensen.' Vanop een terras op de markt, wijst hij: 'Hoe wringen de auto's zich hier door het hart van de stad?! Het kan anders in het centrum. In 15 minuten kom je met de fiets of te voet overal! Uiteraard moeten we een oplossing hebben voor de minder-mobielen. We kunnen de leefbaarheid voor de inwoners en de beleving voor de bezoekers echt verbeteren.'

Dat een mentaliteitsverandering nodig is, maken Filip en de andere leden van de Fietsersbond af en toe duidelijk met acties. 'Zo reden wij vorig jaar door de stad met een heel lang stokbrood op de bagagedrager gebonden. Auto's konden niet anders dan de wettelijke één meter afstand houden.'

De Fietsersbond dringt aan op meer snelheidscontrole in de Zone-30. Extra fietsstraten ook, waar auto's niet mogen inhalen. Om de zes maand overlegt de bond met het stadsbestuur over de mobiliteit. Vragen en opmerkingen worden twee keer per jaar verzameld op een open vergadering. Iedereen is er welkom om zijn mening te geven of te discussiëren.

Dat is precies wat 'vredesambassadeur' Filip Boury drijft, sinds de jeugdbeweging. Zijn advies: 'Kies voor een leefbare, solidaire stad en streek met ambitie. Met respect voor de planeet. Betrek de bewoners erbij. Blijf openstaan voor de wereld daarbuiten. Dat noemen we duurzame ontwikkeling. Het is een belangrijke voorwaarde voor een samenleving in vrede.'

MARC STAELENS KOEKELARE

'Welneen. Ik? Een ijveraar voor vrede en gelijkheid? Had je 't mij in mijn studentenjaren gevraagd, ik had geen idee gehad.' Intussen is Marc Staelens al heel wat jaren een van de sterkhouders van 11.11.11 in Koekelare. Maar ook breder, als nationaal bestuurslid. Na al die jaren is het engagement nu een vast onderdeel van zijn gezinsleven.

Van opleiding is Marc Staelens (1964) ingenieur bouwkunde. Als projectverantwoordelijke voor renovatie heeft hij een drukke baan bij Vivendo in de regio Brugge. Samen met een reeks gemeentebesturen beheren zij meer dan 3000 sociale woningen, van Knokke tot Ruislede. En toch vindt Marc naast zijn job voldoende tijd om zich in te zetten als kernlid van 11.11.11 – en nog wel wat andere projecten. 'Geen tijd? Komaan! Er zijn 24 uren in een dag,' reageert Marc. 'Als je natuurlijk elke avond in de zetel voor de teevee neer-

ploft om naar Blind Getrouwd te staren, of Temptation Island, tja... Daar vul ik mijn avonden en mijn leven niet mee. Niets tegen televisie, hoor. Er zijn ook programma's waarvoor ik de lichtbak wel eens opzet.'

Geen tijd is een makkelijk excuus. En het zijn vaak dezelfde gezichten die je ook in andere verenigingen of projecten tegenkomt; vrijwilligers zijn meestal heel actieve burgers, die tijd "vrijmaken". Marc is ook bestuurslid van Chiro Koekelare en een van de vaste kampkoks. Er is ook ons jeugdlokaal "Ol 't Hope", dat we pas gerenoveerd hebben. En geregeld moet daar ook wat geklust worden, want we verhuren die plek ook voor jeugdkampen.'

Druk-druk? Ook niet altijd, volgens Marc. Rond november natuurlijk wel, met de 11.11.11-campagnes. Dan kruipt er veel werk in de acties in Koekelare zelf. En in de rustige maanden zijn er vergaderingen met 11.11.11 provinciaal of nationaal over de campagne voor het volgende jaar. Zo is er altijd wel iets te doen. 'Het hangt allemaal wat aaneen,' zegt hij. 'Mijn vrouw, die in het onderwijs staat, zorgt ook voor de kantine van de krachtbalclub. En daar vind je dan weer veel Chirojongeren. Onze drie volwassen zonen bijvoorbeeld. Zo bouw je contacten op, een sociaal weefsel. En dat is minstens even belangrijk als onze inzet zelf.'

'Geen tijd? Komaan! Er zijn 24 uren in een dag'

Meester Vanhegen als voorbeeld

In zijn jonge jaren verschilde Marc Staelens niet zoveel van de doorsnee student. 'Voor vrijwilligerswerk had ik toen écht weinig tijd. Mijn opleiding tot ingenieur slokte me op. Dat diploma heb ik niet cadeau gekregen. En trouwens, niemand had er mij ook ooit over aangesproken.'

Vanwaar dan opeens die ommekeer? Als jong koppel ging alle aandacht van Marc en zijn vrouw naar het gezinnetje. Een klassiek patroon: huisje, tuintje en drie kinderen groot te brengen. Maar zoals het veelal gaat: woorden wekken, voorbeelden trekken.

'Elk jaar kwam onderwijzer August Vanhegen, de vroegere schooldirecteur van De Mokker, in onze straat, van deur tot deur aanbellen voor 11.11.11, zoals tal van andere lokale vrijwilligers,' herinnert Marc zich. 'We babbelden altijd wat, over koetjes en kalfjes. August verkocht ondertussen thee, koffie en chocolade voor het Goede Doel. Ik vroeg hoe het ging met zijn zoon, de acteur Dries Vanhegen. Je kent dat, een gezellig weerzien, elk jaar. En ik dacht: zoiets zou ik ook wel zien zitten. Je leert mensen kennen, en je maakt er de wereld een beetje beter mee.'

Tot op een keer Marc de vraag kreeg van August. Hij was niet meer van de jongsten, en een opvolger vinden, was niet simpel. Zo kwam Marc bijna 20 jaar geleden in het vrijwilligerswerk terecht.

Waarom 11.11.11? Vrede komt niet vanzelf...

Vrede start met het scheppen van kansen, vindt Marc Staelens. Onderwijs, opleiding, jobs, enzovoort. Ook armoede staat vrede in de weg. En daarom koos Marc voor 11.11.11. 'Het is een grote koepel van verenigingen, projecten en initiatieven,' legt hij uit. 'Ik heb er mij destijds goed over geïnformeerd. Wij gaan heel breed, meer dan de doorsnee ngo's. Let wel, zij verdienen alle waardering. Maar 11.11.11 levert niet enkel met materiële hulp. Door de grote slagkracht en koepelvorming kunnen we invloed uitoefenen op politici, ook op buitenlandse regimes. En... niet vergeten: de oorsprong ligt bij 11 november, Wapenstilstand. Inderdaad, die *Groote Oorlog* is hier nooit ver weg. Oorlog en Vrede.'

De jongelui? Als de kiem maar gelegd is.

'Als ik terugkijk, moet de kiem van mijn engagement toch in de kinderjaren gelegd zijn,' meent Marc. Hij trok zoals heel wat jongeren op schoolreis naar de bekende plekken van WO I, naar de Duitse begraafplaats met Käthe Kollwitz' beelden in Vladslo. 'Onderschat dat niet. Onbewust blijft er altijd wat hangen. Ook wat mijn vader vertelde,' zegt Marc. 'Vader was 15 toen de tweede oorlog begon, en 20 toen de vrede terugkeerde. Die vertellingen zijn kleine zaadjes. Pas veel later zijn ze gaan kiemen en groeien, als vredesplantjes.'

Zo werd Marc Staelens eigenlijk zelf een ambassadeur van de vrede, zaait hij zaadjes. Men zegt wel eens dat de jongeren niet meer begaan zijn met de wereld, met vrede of idealen. Toch wel, vindt Marc Staelens: 'Ik merk hun engagement in de jeugdbeweging of sportclub, in hun eigen leefwereld. De kiem is gelegd. Vroeg of laat komt het goed.'

Hoe je dat doet, jongeren motiveren? Door je ogen en geest open te houden, vindt hij. Laat je niet afblokken, blijf luisteren. Geef het voorbeeld, zo draag je die kiem uit.'

'Verjonging blijft natuurlijk een heikel punt,' geeft hij toe. 'Wie wil straks nog van deur tot deur gaan aanbellen? Ons team wordt er ook niet jonger op...'. Sinds lang vormt Marc een 11.11.11-tandem met voorzitter Carole Himpens. 'Samen trekken wij het project hier. En we steunen op een kernploeg van zes mensen, samen met de vele vrijwilligers. Hopelijk krijgt ons werk navolging bij jongere mensen.'

Ja, soms lukt het ongelooflijk goed, samen met de jeugd! Het fijnste initiatief van de voorbije jaren, het bewijs dat jongelui zich wél inzetten, misschien op andere en minder klassieke manieren, is voor Marc Staelens de toneelvoorstelling "Transit België" geweest, die hij mee regisseerde. Een theaterstuk over en met migranten. De reacties van het publiek waren hartverwarmend, maar vooral van de spelers, jonge mensen uit Koekelare samen op de planken met mensen van "overal", uit Syrië, Kameroen, enzovoort. Marc Staelens glimt van trots en voldoening als hij eraan terugdenkt. Vredesambassadeur zijn, daar krijg je ook veel energie van terug.

AÄRON FABRICE DE KISANGANI

KOKSIJDE

Zonder zee kan hij niet. Het eindeloze komen en gaan van de golven betovert hem in een steeds wisselend spel van klank en licht. De rollende branding of de wild dansende baren, ook het moe gewalste water, dat zachtjes klotst over schelpen en zand... Strandjutter Aäron (23) is simpelweg zot van de zee. Ze ziet er elke keer anders uit. Oneindig in haar variaties vrijt ze hem op. Toch is de zee ziek. Aäron doet wat hij kan voor de zee. De rommel die het water op het strand uitbraakt ruimt hij op. Meestal is het rotzooi, maar af en toe zit er iets bijzonders tussen. Daar heeft hij een hele verzameling van. 'Wat ik doe, is heel klein,' geeft Aäron grif toe, 'maar ik ben niet alleen. Hoe meer mensen ik kan inspireren, hoe beter en bewuster wij met de natuur omgaan. Het is wel hoog tijd.'

Kom je op het strand van Oostduinkerke een lange jongen tegen, met rubberlaarzen, regenjack en zeemanspet, turend door een verrekijker, dan is dat vrijwel zeker strandjutter Aäron Fabrice de Kisangani. Neen, het is geen dubbele voor-naam, maar een zeldzame, lange Italiaans-Congolese achternaam.

Dubbel doel

Aäron zoekt het dichterbij huis. Hij woont op wandelafstand van het Oostduinkerkse strand. Bij voorkeur trekt hij speurend langs de vloedlijn westwaarts tot een ferm eind over de Franse grens. Al zijn vrije uren – 'want er moet ook gewerkt worden' – spendeert deze strandjutter aan zijn geliefde Noordzee. Hij noemt zichzelf ook wel een "artivist", liever dan activist of artiest, verwijzend naar strandinstallaties die hij soms eens maakt met zijn vondsten. Zijn doel is dubbel. 'Opruimen natuurlijk, en dat is veelal plastic, in allerlei vormen,' vertelt Aäron. 'Flessen, dopjes, folie, zakken, nylon-touw, jerrycans, tubes, aanstekers... Gewoon van alles. Overboord gekieperd, weggegooid op het strand of via de riool in je straat, komt het in de plastic soep op zee.' Geregeld stoot hij ook op bruikbare of ongewone voorwerpen. 'Dat is mijn andere passie, het echte strandjuten. Actief gaan speuren naar aangespoelde voorwerpen en hun verhaal. Soms leuk om te verzamelen, maar ook fascinerend om de herkomst, de geschiedenis of het hele traject te achterhalen.'

'De zee is mijn passie'

Boeien(d)

Jutten hoef je niet voor het geld te doen. Slechts heel uitzonderlijk vindt Aäron iets echt waardevols. Het verhaal achter de vondst is belangrijker.

'Losgeslagen boeien uit verre landen, vergane scheepsvracht, een plank of paneeltje met cijfers of letters... Helaas dit jaar ook eens honderden oude bidons met motorolie, vergaan in de jaren zestig! Dat was een droevige combinatie van vervuiling opruimen en strandjutten. Het bewijs dat ons afval in zee helaas voor altijd rondzwemt en zo de gezondheid van de zee en alles wat erin leeft bedreigt.'

Intussen heeft Aäron een indrukwekkende collectie bijeengeraapt. Via het internet, vooral door contact met digitaal-bevriende jutters over de hele wereld, wisselt hij informatie en vragen uit. Een kleurrijke zeeboei uit Nova Scotia, Canada vindt hij al even interessant als een aangespoelde Nikeschoen, van een cargoverlies uit North Carolina, VS.

'Sommige vondsten zijn echte trofeeën,' geeft hij toe. 'Er wordt op Facebook en aparte kanalen over gechat. Maar voor mij is een bijzonder zeedier vaak even boeiend.'

Met zijn collega-jutters zal hij het misschien hebben over de Legostukjes, afkomstig van het schip Tokyo Express, dat in 1997 een container verloor voor de kust van Cornwall. Maar zijn mooiste vondst noemt Aäron een 'zeehart': een grote, hartvormige peulvrucht, die helemaal vanuit de Amazone in Latijns-Amerika tot hier is gedreven met de stromingen.

Een zaadje planten en inspireren

'Het strand heeft mij wijzer en rijper gemaakt,' vertelt Aäron. 'De zee doet mij nadenken, heeft mij gemaakt tot wie ik ben. Iemand die anderen wil inspireren om ook iets positiefs te doen voor de wereld.'

Rond zijn achtste moet het begonnen zijn. Als kind speelde Aäron al vaak op het strand en in de duinen.

'Het kon niet anders,' verklaart hij. 'Je wordt bewust van wat er misloopt. De natuur was altijd al mijn ding. Ik werd geconfronteerd met plastic, overal. En de zuiderse dieren die hier rondzwalpen of aanspoelen, in een zee waar ze niet thuishoren. Het waren signalen die mij als jongen bezighielden.'

Hij beseft heel goed dat hij een buitenbeentje is, maar onze strandjutter vindt zichzelf niet fanatiek. Wel heel bewust.

'Ik heb een evenwicht gevonden. Niet iedereen moet zoals ik zijn,' aldus Aäron. 'Maar ik zal zonder aarzelen een vreedzame confrontatie, een gesprek aangaan wanneer ik een wandelaar of toerist iets zie weggooiden. En meestal eindigt dat positief. Dan heb ik weer een zaadje geplant, iemand wat bewuster gemaakt.'

De strijd is niet verloren

Verliest hij dan nooit de moed? 'Natuurlijk denk ik wel eens... waarmee ben je bezig? Maar dan trek ik mij op aan mijn collega-opruimers.'

Aäron is *team member* van de Proper Strand Lopers: een burgerinitiatief met meer dan 6.000 leden, over de hele kust, die individueel en soms in groep afval opruimen. Via Facebook spreken ze geregeld af voor een actie. Dat geeft Aäron

dan weer verse energie. Ook de spontane gesprekken met mensen die hem vragen waar hij mee bezig is, of de keren dat hij als strandgids uitleg geeft, of gaat vertellen voor schoolgroepen op het strand. Daarnaast ziet hij het ook breder, als actief lid van de Circle of Sustainable Europe: een internationaal platform dat zich inzet voor een duurzamere wereld en de ontwikkeling van nieuwe changemakers. C.S.E. verbindt initiatieven en mensen met elkaar.

'Dat alles inspireert mij. Ook de gewone strandbabbels. En ik inspireer anderen, ik maak hen bewuster. Want we moeten het tij keren,' beklemtoont hij. 'Alleen samen kunnen we van de wereld een betere plek maken.'

Als strandjutter de eretitel van Vredesambassadeur voor Koksijde (en Oostduinkerke) krijgen, vond Aäron eerst wat vreemd. De link met vrede zag hij eerst niet.

'Uiteraard werkt milieubewustzijn de vrede in de hand. Er komen zeker oorlogen door de klimaatproblemen,' redeneert hij. 'En denk alleen al maar aan de klimaatvluchtelingen, uit Somalië, Eritrea.'

Hij komt ze wel eens tegen, wanneer hij ook bij valavond naar het water wandelt.

'Ik merk de vluchtelingen meestal wel op,' aldus Aäron. 'Dicht bij de Franse grens weet ik dat heel wat ogen mij vanuit de duinen volgen. Veel van die mensen zijn op zoek naar een beter leven, door droogte of zondvloed. En door problemen en conflicten die erop volgen. Door de natuur en de mens dus. Ja, er is een verband tussen ecologie en vrede.'

Dromen

Waar droomt een jonge kerel als Aäron van? Ziet hij zichzelf over tien of twintig jaar nog strandjutten?

'Mocht ik het geld en de kans hebben, dan zou mijn stoutste droom een wereldreis zijn, op een zeilschip. Dan zou ik overal mensen gaan inspireren om iets goeds voor de wereld of de medemens te doen.'

Toch blijft hij met de voeten op het zand: 'Ik ben tevreden met kleine dingen. Hopelijk kan ik later ook in Oostduinkerke blijven wonen. Hier ben ik echt gelukkig. Ook met mijn werk. 's Morgens vroeg ben ik al onderweg voor de Vlaamse Milieumaatschappij, op en rond kreken en rivieren, aan de IJzer, de hele Westhoek, om muskusratten te vangen. Altijd in de natuur, de buitenlucht. Ideaal voor mij.'

En het strandjutten?

'Dat zal ik nooit kunnen laten. Het is mijn passie. Die passie, de zee, en het werk houden mij in evenwicht,' legt Aäron uit. 'En de wetenschap dat ik anderen kan inspireren.'

INLEEFREIS WESTHOEK MET PALESTIJNSE JONGEREN

Westhoek Vredeshoek en Tumult vzw organiseerden de voorbije zomer een inleefreis rond vrede en 'wederopbouw' in de Westhoek voor jongeren uit de Westhoek en Palestijnse jongeren.

Dit was een alternatieve reis voor de inleefreis naar Palestina die niet doorging in 2019 en 2020, omwille van corona. Oorspronkelijk was het de bedoeling om mee te helpen met twee Palestijnse partners in Bethlehem: Alrowwad en Lajee Centre. De jongeren zouden in gastgezinnen logeren en kennis maken met de werking van deze twee organisaties.

De jongeren bleven online nadenken over een alternatieve inleefreis in het binnenland. Hun enthousiasme resulteerde in een zomerkamp met 6 Vlaamse en 6 Palestijnse jongeren, die startte in Diksmuide. Ze sliepen op de Boot in Merkem. De eerste avond kwam de Palestijnse journalist Majd Khalifeh spreken. Hij ging een gesprek aan met de jongeren over Palestina, maar ook over zijn integratie in België.

Daarnaast verkenden de jongeren de streek en haar pijnlijke WOI-verleden in het museum aan de IJzer. Van Diksmuide ging het met de fiets naar Ieper, waar ze de Last Post bijwoonden, een Palestijnse film bekeken en het In Flanders Fields Museum bezochten. Met de trein spoorden ze daarna naar Poperinge om in het Talbot House zelf te overnachten. Tenslotte vatten ze een gedurfde voettocht/dropping aan naar Mesen om in dit jeugdhotel rond een kampvuur de inleefreis vredevol af te sluiten. Tussendoor genoten ze van samen kajakken, koken, een hoogterparcours, een stadsspel... Het was een ongelooflijke ervaring!

“Wat mij het meest bijblijft zijn de kleine gesprekken tussendoor, één op één. Ze belichaamden volgens mij wat het concept ‘samenleven’ is.”

Marthe

“Het Talbot House deed mij heel erg denken aan mijn huis in Gaza, waar ook constant mensen binnen en buiten lopen en gastvrijheid belangrijk is.”

Abedelhdhy

Deze inleefreis kan een opstart vormen voor een structurele jongerenwerking rond vrede in de Westhoek. In 2022 hopen de jongeren om de inleefreis naar Palestina toch nog te kunnen laten doorgaan. Er zijn nog altijd plaatsen vrij. Mochten jullie interesse hebben, mail dan naar heidi.timmerman@west-vlaanderen.be

ANN SAP

KORTEMARK

Nog nooit was er zo veel bedrijvigheid in 'De Stoasje', het schitterende stationnetje van Kortemark. De loketten mogen dan onbemand zijn, op dinsdag, donderdag en vrijdag wordt de lokettenzaal omgetoverd tot atelier en ontmoetingsruimte. De medewerkers, mensen met een fysieke of verstandelijke beperking maken er zich nuttig met tal van kleine taken. Soms voor, soms mét lokale verenigingen en diensten. Zowel in het station als vanuit het station. Iedereen is er intussen welkom voor een babbel of een drankje terwijl de medewerkers aan de slag zijn. Dit inclusieproject "De Stoasje" wordt georganiseerd door de dynamische Ann Sap, die van Kortemark de eretitel Vredesambassadeur krijgt. 'Fijn toch,' vindt Ann, 'dat een station nu ook mensen verbindt.'

Voor alle duidelijkheid, er stappen in Kortemark nog vrij veel treinreizigers op en af, maar in 2013 sloot de NMBS de loketten en de wachtzaal.

'Een station is op zich al een mobiliteitshub. Het idee om er een menselijke hub van te maken, komt van Sara De Meyer, algemeen directeur van de gemeente,' aldus Ann. 'Dank zij haar en het lokaal bestuur kon Kortemark een huurcontract bij de Spoorwegen bedingen. De wachtzaal moet wel verwarmd en open blijven voor reizigers. De ruimte achter de loketten en soms ook de wachtruimte vormen nu een hub. Het is een laagdrempelige ontmoetingsplek waar iedereen welkom is. De mensen met een beperking komen van OC Sint-Jan de Deo (Handzame) en Tordale (Torhout), in het kader van hun dagbesteding. We noemen ze "medewerkers". Dat zijn ze ook. Samen met hun beroepskrachten en vrijwilligers uit onze gemeente zorgen zij hier voor menselijke warmte en gezelligheid.'

Vredesambassadeur?

Ann Sap werkt voor het Sociaal Huis (vroeger OCMW) en is maatschappelijk assistent van opleiding. Vredesambassadeur zijn? Ze moest er even over nadenken:

'Titels of schijnwerpers zijn niets voor mij, maar deze eretitel... toegegeven, hij past bij mijn levenslange overtuiging. In 1984 schreef ik mijn thesis: "Bewustwording als wapen tot

'Station Kortemark: vlotte verbinding (met mensen)'

vrede". Dat klopt nog steeds. Het gaat altijd over machtsverhoudingen. Wie beslist wat, wie kan alles, wie niets? Als wij goederen kopen die met hongerlonen betaald worden, of we verzieken het milieu in het Zuiden om nog rijker te worden... Kijk, dat creëert armoede, spanning, vluchtelingenstromen, en soms oorlog. Ook dichterbij moeten we de vrede bewaren, de kwetsbaren beschermen. Zoals in dit stationnetje, op kleine schaal. En nu ik eraan denk... Van hieruit zijn in 1914 mensen uit de streek met de trein gevlucht voor de oorlog. Mijn grootvader heeft zo trouwens zijn latere vrouw leren kennen. De "Stoasje" heeft meer met oorlog en vrede te maken dan ik dacht.'

Hoe haar engagement groeide? Als studente zat ze eens 24 uur in de politiecel in Brussel, na een vredesbetoging tegen kernwapens. 'De hele dag hebben we gediscuteerd. Sommige activisten vonden dat de strijd niet hard en lang genoeg kon zijn. Ik dacht: betogen alleen verandert weinig. We moeten er zelf iets aan doen. Consequent onze overtuiging volgen.' Ann loopt er niet mee te koop, maar de stationshub, is niet haar enige engagement. Ze is in haar vrije tijd ook vrijwilligster voor Oxfam, Broederlijk Delen, 11.11.11, Welzijnzorg, Samana... 'Iedereen kan inspireren voor meer vrede,' vindt Ann. 'Dat betekent ook vrede hebben met jezelf. Dat brengt rust. Voor de jeugd is dat extra moeilijk; de *social media* staan nooit uit, met altijd weer nieuwe trends, hebbedingen om erbij te horen.'

Contacthub en integratie

Soms lijkt het station van Kortemark ook wel een gezellig vakantieplekje. Reizigers en passanten op het perron kijken vaak verrast naar binnen. Af en toe komt er eens iemand kennismaken. Samen met een paar beroepskrachten uit OC St.-Jan de Deo en Tordale en vrijwilligers runt Ann Sap er het project De Stoasje. Het vergt een professionele planning en geduldige aanpak om mensen-met-een-beperking zinvol te laten werken.

'Mensen die niet in het gewone werkveld terecht kunnen doen hier werkjes voor verenigingen. Ze maken kaartjes of onderleggers, vouwen brieven. Het station is ook een uitvalsbasis om kleine taken op te nemen zoals wandelen met bewoners van het woonzorgcentrum, helpen in de keuken van een school, boeken in de bib op orde zetten. Ook deelfietsen aan het station worden gecheckt en de batterijen opgeladen. Er wordt meegewerkt met de vrijwilligers van het Samentuinproject bij de Oude Pastorie. Het is een geefconomie zonder winst. De medewerkers – we noemen ze geen gehandicapte – bereiden ook altijd zelf het middagmaal, een hele klus op zich! Alles kan, als het maar doenbaar is.'

Ontmoetingsplek De Stoasje: kom, zet je!

'Hier besef je hoeveel die mensen-met-een-beperking kunnen. Hun spontane reacties raken niet alleen ons, maar ook de treinreizigers of wandelaars op weg naar De Kreke-meersen. Bij mooi weer staat de deur open. Spontaan maken

de medewerkers contact, ze praten tegen iedereen. Geregeld krijgen we positieve reacties: hoe ontwapenend dat toch werkt! Op die manier kregen we al vrijwilligers binnen.'

Ann en de begeleiders stimuleren de contacten. Elke 2de donderdag van de maand is er een spelletjesavond. Vrijwilligers zijn hier een onmisbare schakel. Ann is trouwens ook meer uren actief als vrijwilliger in De Stoasje dan als coördinerende beroepskracht.

Geregeld wordt ook de wachtzaal ingericht met gezellig gedekte tafeltjes. Iedereen, en zeker wie graag wat gezelschap wil, mag langskomen. Drinken hoeft niet. Je kunt er wel een koffie krijgen, een lokaal vruchtensapje of iets uit de Fairtrade-winkel. Het station is trouwens ook een FT-Oxfam-afhaalpunt.

'Mensen over de drempel krijgen is een kwestie van geduld en bewustmaking. Onze actie "*Kom, en zet je...*" groeit. Ook andere activiteiten trekken steeds meer gewone mensen aan,' legt Ann uit. 'Met de breiactie tegen homofobie en transfobie zijn meer dan 90 burgers hier breiwool komen halen. Meteen is dat ook een kennismaking. Dat opent ogen. O ja, we hebben 297 meter gekleurde stroken gebreid. Je vindt ze overal op straat, aan lantaarnpalen. Een signaal van vrede en een teken dat wij er zijn met ons project, De Stoasje.'

We noemen hen "medewerkers"...

Mensen-met-een-beperking, gehandicapten, of – waar bleef men het halen? - mindervaliden, andersvaliden. Wat is het verschil? We maken het ons en hen niet altijd gemakkelijk. Waar is de tijd van de 'invaliden'? Waren die dan helemaal niet valide, compleet onbekwaam? Op die manier werd de gehandicapte ooit bejegend.

Laten we 't erover eens zijn: niemand had ooit de intentie om te kwetsen. De tenen hoeven ook niet te lang te zijn. Wanneer we met Ann Sap over de mensen praten die vanuit OC St.-Jan de Deo en Tordale naar de Stoasje komen, kan ze haar glimlach niet wegstoppen.

'In de sector bezigt men wel eens het woord cliënt. Wij hadden het hier geregeld over mensen-met-een beperking. En je weet hoe het gaat. Zij reageren heel ongeremd. Op een dag hoorde een van hen mij uitleggen aan een bezoeker dat "mensen met een beperking" hier taken komen opnemen. En toen kreeg ik spontaan de reactie: Wat is dat eigenlijk, zo'n beperking? Tja... dan sta je daar met je mond vol tanden en ontdek je je eigen beperking. Sindsdien hebben we het over onze "medewerkers", want dat zijn zij echt. Hun spontaneïteit brengt warmte en sfeer en laat je ook vaak stilstaan bij wat echt belangrijk is... creëren van een plek waar je mag zijn wie je bent.'

SIEN DERDAELE

LANGEMARK-POELKAPELLE

Sien Derdaele (38) was al een sociale, bezige bij als Chiroleidster. Later trok zij mee de kar van “Wakker voor Vrede”, in Langemark. Sinds enkele jaren werkt ze als jobcoach met vluchtelingen. Nieuwkomers in de Westhoek aan werk helpen, betekent ook: de vrede bewaken. We zochten de Vredesambassadeur van Langemark-Poelkapelle thuis op, in het gehucht Madonna, waar ze woont met haar man en twee zoontjes.

Siens studiekeuze moet een verlengstuk zijn geweest van haar engagement als jonge vrouw: de Chiro en Jeugdhuis De Flodder. Het moest wel iets zijn met mensen. Het werd orthopedagogie. Sien begon haar carrière als opvoedster in de Bijzondere Jeugdzorg. Daar greep zij de kans om mee te bouwen aan een nieuw project rond zorgboerderijen voor jongeren. Dat liep in samenwerking met Groep INTRO vzw. Uiteindelijk stapte Sien helemaal over naar deze vzw, waar ze jongvolwassenen nieuwkomers coacht en voorbereidt op een job.

Groep INTRO: 60 nationaliteiten

De arbeidsmarkt, waarbij Sien Derdaele betrokken is, vormt slechts één van de sectoren van Groep INTRO. Deze vzw, die in heel Vlaanderen en Brussel actief is, werkt ook via onderwijs,

'Brussel moet luisteren, niet uitwijzen!'

justitie, buurtwerk en vrije tijd aan een inclusieve samenleving. 'Niet iedereen kan via de klassieke kanalen van VDAB en RVA naar een job geleid worden,' legt Sien uit. 'Dat is geen kritiek, integendeel. Wij vormen een aanvulling, soms een alternatief voor wie wel mag en kan werken, en toch uit de boot valt. Denk aan vluchtelingen die nog onvoldoende Nederlands kennen. Maar evengoed leefloners, langdurig zieken, ex-gevangenen of jongeren met een moeilijk verleden. Mensen een "rugzak" zoals wij ze noemen.'

Met het project *Vlucht Vooruit* probeert Sien asielzoekers en nieuwkomers aan een tijdelijke of vaste baan te helpen en zo weer op de rails te krijgen. Ze heeft binnen het project vier collega's in West-Vlaanderen. Sien zelf neemt De Westhoek voor haar rekening.

'Ik zie vooral jongelui tussen 18 en 30 jaar oud, die willen werken. Veel jonge buitenlanders. Wie uitgewezen werd of als "illegaal" wordt beschouwd, kunnen we niet aan werk helpen,' legt ze uit. 'Dat is een apart, vaak pijnlijk verhaal.'

'Het is een ongelooflijke en boeiende mix van culturen waarmee ik samenwerk,' zegt Sien. 'Bijna 60 nationaliteiten, alleen al in West-Vlaanderen! De diversiteit aan talen, culturen, gewoontes en religies vormen mijn job tegelijk aantrekkelijk en complex. Er zijn de gevoeligheden, vooroordelen, administratieve en juridische obstakels, familiale toestanden, enzovoort. De grootste groep oorlogsvluchtelingen komen nu uit Eritrea, Somalië, Afghanistan en Palestina.'

Vlucht Vooruit

'We zien alle uitersten,' aldus Sien. 'Werk vinden – en houden! – is voor een analfabeet al even lastig als voor een gevluchte dokter of ingenieur uit Afghanistan.'

De vzw beheert een aantal eigen jobstructuren, zoals sociale restaurants, groenploegen, een renovatieploeg, en Fietspunten. (*uitleendienst en fietsmakers, nvdr*) Maar het project draait ook in samenwerking met bestaande lokale bedrijven. Daarvoor bemiddelt jobcoach Sien Derdaele tussen werkgevers en kandidaten, vluchtelingen dus. Ze volgt hun traject en lost problemen en misverstanden op. *Vlucht Vooruit* werkt met steun van het Europees Sociaal Fonds, de VDAB en de Provincie West-Vlaanderen. Het is een samenwerking van Groep INTRO met Het Jongerenatelier en Het Oranjehuis. 'De helft van mijn tijd werk ik met jongeren op kantoor in Ieper,' zegt Sien, 'de rest zijn vooral huisbezoeken. Veel jonge cliënten, vluchtelingen, wonen in de buurt van Koksijde en De Panne, maar dat verandert soms. Mensen willen wonen waar er werk is en de huishuur betaalbaar blijft. We zien een verschuiving richting Roeselare-Izegem. De industrie heeft er handen te kort en er zijn nog woningen te vinden.'

Dilemma's

'Je weet uiteraard van tevoren dat je veel ellende zult zien en horen in een job als de mijne,' beseft Sien Derdaele. 'Er is zowel frustratie als voldoening.'

Ze vertelt over de verscheurende dagen, wanneer mensen met een uitwijzingsbevel bij haar aankomen. Een brief die ze niet kunnen lezen: "Bevel om het grondgebied te verlaten."

Onlangs moest ik iemand stante pede laten vertrekken op de werkvloer van Westvlees. De werkgever kon het ook amper vatten. Een goede werkracht? Nu weg? Ja, direct!

'Weet de ambtenaar in Brussel wel altijd wie hij afkeurt? Schrap hij een dossier, een nummer op een lijst? Of beslist hij over mensen?' zucht Sien. 'Het gaat soms om een jonge man of vrouw die een lang traject met succes heeft afgelegd. Ik kan het hun niet altijd uitleggen wat "illegaal" betekent. Je bouwt als begeleider ook een band op. Je weet uit welke ellende ze kwamen... Vaak krijg ik niet eens de kans om afscheid te nemen. Ze verdwijnen, duiken onder... en wat dan?'

Af en toe ontstaat er ook een mooie band tussen jobcoach en vluchteling. Sien vertelt over Hawo, een 23-jarige Somalische vrouw, de oudste uit een groot gezin. Ze kennen elkaar van toen Hawo schoolliep en een vakantiejob zocht.

'Ook Hawo staat voor dilemma's, elke dag nog,' legt Sien uit. 'Ze zit op het goede spoor, werkt als poetsvrouw, maar moet daarvoor elke keer haar hoofddoek en lange kleren afleggen. Elke dag doet dat pijn, zegt ze. Het is haar identiteit. Wij beseffen niet wat dat met die vrouw doet.'

Hawo houdt al jaren contact met Sien. Ze koesteren allebei die warme band. Hawo geeft niet op, vraagt altijd raad, probeert nu ook een rijbewijs te halen.

'En toch moet Hawo haar dromen bijstellen. Ze wou verpleegster worden, maar zelfs zorgkundige is voorlopig te hoog gegrepen, door de taalbarrière. Dus poetst ze... Wel in een zorgcentrum, want ooit, ooit...'

Racisme en plat egoïsme

'Ik wou dat de mensen in de streek wat meer open stonden voor andere culturen, vooral voor vluchtelingen,' aldus Sien Derdaele. 'Precies hier, met ons oorlogsverleden, zou je meer begrip verwachten. De Westhoek weet toch wat het is om je land en huis te ontvluchten, alles kwijt te zijn. Niemand wordt asielzoeker voor zijn plezier, he. Helaas gaat het de verkeerde kant op. De ranzige opmerkingen die ik krijg! Racisme steekt de kop weer op. Samen met plat egoïsme. Ik-ik-ik eerst...'

Toch blijkt dat Sien alleen maar te sterken in haar overtuiging. Wie de vrede verdedigt, moet het blijven uitleggen. Gelukkig kan ze als jobcoach ook op veel positieve werkgevers rekenen, die de deur openzetten voor nieuwkomers. Werk vinden, én werk geven, betekent een toekomst opbouwen, een betere samenleving. En dat is de missie van deze Vredesambassadeur.

WZC ZILVERVOGEL LO-RENINGE

Mensen bijeenbrengen is de rode draad in de werking van wzc Zilvervogel in Reninge. Het woonzorgcentrum staat midden in het dorp en wil een open huis zijn voor de hele gemeente, een plek waar iedereen welkom is. De lokale verenigingen van Lo-Reninge worden actief betrokken bij het leven in het woonzorgcentrum. Omgekeerd treden de bewoners van wzc Zilvervogel ook naar buiten om deel te nemen aan activiteiten in Lo-Reninge. Dat is integratie vanuit een onverwachte hoek. Een stevig argument voor het stadsbestuur om Zilvervogel de eretitel van Vredesambassadeur te gunnen.

Het woonzorgcentrum ligt op 100 meter van de kerk en de markt. Sinds april wonen en leven driekwart van de bewoners in een fonkelnieuwe vleugel. Met een duur woord: state-of-the-art, met de beste en modernste snufjes die de zorgsector te bieden heeft. Ook in het beleid waait er een nieuwe wind, onder leiding van Jorgen Sijoen (campusdirecteur in Reninge) en Silvie Vanhoutteghem (algemeen directeur van vzw Zilvervogel).

Deze site is blijkbaar al heel lang een 'zorgplek'?

JORGEN SIJOEN: 'Inderdaad. De oorsprong gaat terug tot 1883 waarbij de Zusters Annuntiaten vlakbij de huidige site een school oprichtten. In 1891 werd deze school omgevormd tot een "oudemannenhuus". Later kreeg het de naam "Hof ten IJzer". De zusters beheerden naast Reninge ook een woonzorgcentrum in Rekkem en in Woumen. Intussen zijn de zusters niet langer actief in het wzc en wijzigde de naam naar Zilvervogel, met 3 campussen.'

'Soep met babbeltjes... Heerlijk!'

Zilvervogel is duidelijk meer dan een rusthuis?

SILVIE VANHOUTTEGHEM: 'Zilvervogel Reninge is een woonzorgcentrum waar gewoond, geleefd en gewerkt wordt. De afgelopen jaren versterken we bewust de band met het dorp. In plaats van onze mensen af te snijden van het lokale leven, proberen wij precies de band met de bevolking te behouden en zelfs te verstevigen. We hebben een Centrum voor Dagverzorging, een 'dagopvang'. Elke dag kunnen 20 ouderen die nog thuis wonen langskomen in het centrum voor dagverzorging, Villa Zilvervogel. Deze senioren komen vooral uit de wijde omgeving: Vleteren, Alveringem, Langemark en Lo-Reninge. Uiteraard zijn er ook onze vaste bewoners, met hun eigen kamer. Deze bewoners (ouderen met ondersteuning en zorgvragen, ouderen met dementie en een aantal psychisch kwetsbare bewoners) wonen samen in kleinschalige woonvormen, met een eigen keuken en leefruimte. Er wonen ook een aantal koppels in deze woonvormen. Zilvervogel Reninge heeft bovendien ruimte voor enkele tijdelijke residenten, in ons Centrum voor Kortverblijf.'

JORGEN SIJOEN: 'Een klassiek rusthuis is het zeker niet. In samenwerking met onder meer de gemeente Vleteren en stad Lo-Reninge zijn we een drietal jaar geleden gestart met het dorpsrestaurant. Twee keer per maand kunnen buurtbewoners samen komen tafelen. Zo ontstaat er een wederzijdse sociale betrokkenheid, waar je vroeger eerder afstand verwachtte. Tijdens de afgelopen coronacrisis kon het dorpsrestaurant helaas niet georganiseerd worden, maar intussen zijn we weer opgestart.'

Mensen verenigen is de rol van een Vredesambassadeur. Blij met deze eretitel?

SILVIE VANHOUTTEGHEM: 'Het is een erkenning voor het groeipad, voor ons engagement om het woonzorgcentrum te integreren met het dorp en zijn bewoners. "Open huis" is een van de pijlers van onze werking. Iedereen mag hier komen, en wij trekken zelf ook geregeld naar buiten. De nabijheid, hier op onze campus, van De Kinderhaven (een crèche) en Het Havenhuis (voor bewoners met een niet-aangeboren hersenletsel) verstevigt dat sociale weefsel nog. En niet te vergeten de tien serviceflats van de gemeente, die in noodgevallen op ons mogen rekenen.'

JORGEN SIJOEN: 'En laten we ons personeel niet vergeten. Het grootste deel van de 110 medewerkers komt uit de omliggende dorpen. Samen met de vele vrijwilligers uit de omgeving zijn zij de mensen die van Zilvervogel maken wat we zijn: een huis waar gewoond, geleefd, en gewerkt wordt en dat helemaal met Reninge vergroeid is.'

We merken trouwens een trend bij familieleden en zelfs oud-collega's dat zij meer en meer verbonden willen worden met de werking van het huis. Zij zijn voor ons de nieuwe partners bij het vormgeven van kwaliteitsvol wonen, leven en zorg. Dat is opnieuw die rode draad, de integratie, de openheid van ons huis.'

Die 'soep met babbeltjes'... Hoe zit dat?

JORGEN SIJOEN: 'Door de Covid- of coronaperikelen hebben

wij heel wat in te halen op het vlak van sociale contacten. Dankzij de steun van de Koning Boudewijnstichting, hebben wij ons eigen initiatief opgezet: "Soep met Babbeltjes". In augustus zijn we gestart. We nodigen elke maand de inwoners van Reninge uit om bij een kommetje soep (of een frisdrank) een babbel te doen. Jong en oud, familie of gewoon bezoeker, kortom iedereen is welkom.'

SILVIE VANHOUTTEGHEM: 'Zilvervogel is de trekker van dat project, maar we werken samen met zo'n tien lokale verenigingen. Het is de bedoeling dat we door samen te werken meer kunnen bereiken. Voorlopig één keer per maand, maar misschien ontstaan er meer ontmoetingsmomenten. "Soep met Babbeltjes" draait dus op Zilvervogel, samen met stadsbestuur Lo-Reninge, Het Havenhuis, Davidsfonds, De Gezinsbond, Ferm, KLJ-ReNo, basisschool De Ladder, Nestor Plus, het kermiscomité van Reninge, Okra Reninge-Noordschote, en VVV Lauka.'

JORGEN SIJOEN: 'Wij gaan niet zelf bepalen wat er moet gebeuren. We duwen de kar, maar de mensen van Reninge sturen. Feitelijk is het een uitloper van een paar kleine initiatieven om het sociaal contact te versterken. Ik denk aan Okra, die hier kwam kaarten. Dat trok dan weer andere kaartliefhebbers aan, die samen met onze bewoners een kaartje legden. Er waren ook de breiwerkjes, en de jaarlijkse kunst- en poëzieroute. Binnenkort ook de beschilderde bloempotjes. O ja, er wordt ook gezongen! In 2019 zijn we binnen Zilvervogel Reninge gestart met het Contactkoor. Mensen met dementie en hun familieleden, die samen zingen. Hier, maar ook in de kerk, hebben ze al opgetreden. Zo zie je maar dat al die kleine dingen samen iets groots creëren. En die "Soep met Babbeltjes" is een volgende stap van de dorpsintegratie van Zilvervogel.'

SILVIE VANHOUTTEGHEM: 'Een woonzorgcentrum van de toekomst is volgens ons een huis waar iedereen welkom is, waar we verbindingen maken en behouden tussen mensen. Een warme plek, waar bewoners van het woonzorgcentrum actieve inwoners blijven van hun dorp.'

PEACE VILLAGE MESEN

De kleinste stad van België profileert zich als een vredesstad. De erfenis van de “Grote Oorlog” biedt Mesen een uitgelezen kans om vrede uit te dragen en op een actuele manier in te vullen. Ambassadeur van deze boodschap is The Peace Village. Elk jaar overnachten duizenden gasten, vooral jongeren, in dit bijzondere hostel. Ze komen uit alle uithoeken van de wereld en keren naar huis terug in de overtuiging dat niets kostbaarder is dan vrede.

De horeca heeft een bewogen periode achter de rug. Het corona-Covid-virus dwong iedereen in een nooit geziene lockdown en in de rode cijfers. Dat was niet anders voor the Peace Village. Het jeugdhotel, dat als “Vredesdorp” vooral mikt op groepsverblijven, grotendeels uit de Angelsaksische wereld, zag al zijn boekingen geannuleerd. Wat alweer een topjaar had kunnen worden, kort na de eeuwherdenking van WO I,

draaide uit op een strop. Toch verliezen de medewerkers de moed niet. Het gaat stilaan beter, hoorden we van onthaalbediende Franka Ferla en teamcoach Dylan Vancayzeele.

Stijgende lijn, groeiende uitstraling

Sinds het jeugdhostel zijn deuren opende in 2006 heeft het een gestage groei gekend, de coronadip van 2020-'21 buiten beschouwing gelaten. Franka Ferla, die er van bij de start bij was, zag de cijfers van de boekingen stijgen. ‘De maximale capaciteit van 165 bedden haal je uiteraard meestal bij toepactiviteiten en grote herdenkingen. Net voor de pandemie toesloeg, haalden we nog een piek van 25.000 logees per jaar,’ zucht ze. ‘Met een stilaan vollopende agenda zag het ernaar uit dat het opnieuw een topjaar zou worden.’

De jonge teamcoach Dylan Vancayzeele kijkt toch met voldoening terug op de recente jaren. ‘De boodschap – wereldvrede of *No More War* – blijft onze baseline. Ik heb het aantal activiteiten in en rond The Peace Village in enkele jaren fors zien toenemen,’ vertelt hij. Voor de praktische invulling, de organisatie van evenementen en de werking met jongerengroepen rond vrede trekt Dylan als teamcoach mee de kar. ‘De oorsprong van ons project en dit “Vredesdorp” ligt uiteraard in de oorlogsherdenking,’ legt Franka uit. ‘De korte kerstbestanden, met de historische voetbalmatch tussen

'Hostel met een internationale boodschap: Vrede'

Duitse en Britse militairen. Zeker ook de Ierse protestanten en katholieken die hier in 1917 naast en met elkaar - en niet tegenover elkaar - in de loopgraven stonden. Natuurlijk zorgde de 100ste verjaardag van die momenten voor een piek in onze activiteiten.'

Breder dan WO I: ook vrede vandaag

Het Peace Village Hostel biedt in de eerste plaats verblijf op maat aan. Het gebouw telt 4 blokken van 40 bedden. Daarin zitten kamers van 6, 4 en 2 personen. Iedereen heeft een aparte wc en douche. Voor de gidsen, groepsleiders en buschauffeurs zijn er ook afzonderlijke, stille kamers.

Mesen zit vaak in pakketreizen van Australische, Ierse en Britse touroperators. Maar feitelijk is het gastenprofiel heel breed. De Peace Village past perfect voor een familie-uitstap, een verblijf van een vereniging, een schoolreis of teambuilding van een bedrijf. Wie rond vrede wil werken, kan rekenen op educatieve ondersteuning. Maar ook gewoon zomaar de Westhoek bezoeken, is een goede reden om in Mesen te logeren. Aan de gasten de keuze of ze er het oorlogsverleden bij nemen.

Dylan denkt toch altijd met verwondering terug aan 2018. 'Dat is tot nu mijn dierbaarste herinnering,' mijmert hij. 'We hadden het project "18 in 18" op poten gezet. Uit 18 landen die hier in WO I gestreden hebben, kwamen telkens twee jongeren van 18 jaar logeren. Hoe fantastisch was dat niet, om die jongelui te zien evolueren binnen die week!'

'Ze werkten rond vrede, maar hielden eerst wat afstand,' vult Franka aan. 'Je weet wel... de Europeanen ondereen, de Franstaligen bij elkaar, Engelssprekenden apart. Maar naarmate men elkaar beter kende, verliep het almaar vlotter.' 'Er werd gediscussieerd en geluisterd, gehuild en gelachen,' weet teamcoach Dylan nog, 'en dan die pakkende momenten, de fakkeltocht, de kampvuuravonden, het afscheid... Wow! Jongens toch! Zonder twijfel is dit hier mijn tofste job ooit.'

Franka houdt de beste herinneringen over aan de vluchtelingen, de asielzoekers die in 2016 en 2020 in de Peace Village van Mesen werden ondergebracht: 'Er waren veel kinderen bij. Op den duur kreeg je een band met sommigen. Ik denk nog zo vaak aan dat koppeltje met hun baby, Melissa... Tja, ook dat is de Peace Village, he.'

'Hier kun je van alles organiseren,' onderstreept Dylan. 'Niet alleen in de verschillende zalen, maar ook op de sport- en speelvelden. Ik denk nu aan dat benefietweekend, het voetbaltornooi, ook met dames, ten voordele van de vzw Mama Kivu. Prachtig, dat dit hier allemaal kan.'

Van Vredespark tot Vredesdorp

In 1998 kwamen de Engelse koningin Elisabeth en de Ierse presidente Mary McAleese naar Mesen. In het licht van de *troubles* tussen katholieken en protestanten in Noord-Ierland was dit een enorm vredesgebaar. Samen met koning Albert openden zij het Vredespark, rond de Ierse *roundtower*, die

hoge potloodvormige toren, net buiten het centrum.

'Mijn man was betrokken bij de bouw van die toren,' vertelt Franka Ferla. 'De stenen kwamen uit Ierland. Ze metselden een kopie van de eeuwenoude Keltische verdedigingstorens.' Voor Franka was dat bouwproject een voorloper van haar latere job in het hostel: 'Het was heel bijzonder, en soms spannend. De metselaars werkten samen met jongeren uit Belfast en (London)derry. Sommigen hadden een paramilitair verleden. Oude, bekeerde vijanden dus.'

Het was een vredesinitiatief van de stichting "*A Journey of Reconciliation*", waarin republikeinen en protestanten zaten uit heel Ierland. Daaruit groeide ook het idee om een jeugdhotel te bouwen. Daar zouden jongeren bijeen komen rond vrede en verzoening. Wat ook gebeurde. Het symbolische verband met de Eerste Wereldoorlog lag voor de hand: in de fameuze mijnenslag van 7 juni 1917 rond Mesen en Wijtschate stond een katholiek regiment uit Ierland naast een protestants in hetzelfde Britse uniform. In eigen land vochten de twee strekkingen een bloedige burgeroorlog uit voor onafhankelijkheid; in Vlaanderen konden ze echter wel samen voor één doel strijden.

Onder de Ierse toren in het Vredespark worden de bijna 50.000 Ierse gesneuvelden herdacht. In 2006, zeven jaar na de opening van het park, werd het jeugdhotel The Peace Village geopend. Het hostel is eigendom van Toerisme Vlaanderen. Het oorspronkelijke doel, werken rond vrede en verzoening, is nu veel breder: accommodatie en logies bieden aan toeristen en groepen.

'De vredesgedachte is niet verdwenen,' verduidelijkt Franka Ferla. 'Dat kan ook moeilijk, in dit landschap, deze omgeving met de sporen van de oorlog en zijn monumenten.'

'Onlangs nog is de Ierse ambassadeur, Helena Nolan, hier nog geweest,' vult Dylan Vancayzeele aan. 'Ze heeft hier voor de deur een Vredesboom geplant, 15 jaar na onze start.'

'Intussen steken de Britse, Ierse en Australische groepen alweer hun voelsprietten uit om naar hier te komen,' besluit Franka Ferla. 'Eenmaal alle twijfels over die vreselijke covid-quarantaines weg zijn, komen ze terug. Maar, zoals gezegd... iederéén is welkom in ons hostel. Daarom misschien ook is ons hostel de Vredesambassadeur van Mesen?'

OKAN-TEAM NIEUWPOORT

Eind 2015 ging in Nieuwpoort een klein OKAN-team van start. Op de Talent-IS-campus SBC (St.-Bernarduscollege) sleutelt nu een gedreven groep lesgevers elke dag aan het Nederlands van een 25-tal jonge nieuwkomers. Ook hun sociale en schoolse vaardigheden worden bijgespijkerd. 'OKAN is véél meer dan taal alleen,' legt coördinator Julie Ameloot uit. 'Inclusie, meedraaien in hun nieuwe omgeving en zich goed voelen, vormt voor een kind de basis om te leren.'

We treffen Julie Ameloot (36) op een zuinig uurtje, ergens tussen twee vergaderingen of lessen in. Zij coördineert de werking en de opvolging van OKAN Nieuwpoort (OKAN is een letterwoord voor "Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers" en richt zich op 12- tot 18-jarigen). 'Het is een drukke maar boeiende opdracht,' zegt ze. 'Geen klassieke schooljob, en dat vind ik net goed.' Julie drukt ons meteen op het hart dat niet zij, maar het hele team de titel van Vredesambassadeur verdient. De ploeg bestaat uit een zevental leerkrachten, maar Julie Ameloot was samen met Katleen Vandenbroeck bij de start in 2015 de wegbereider van het project.

Van de kazerne naar de klas

Als kersverse orthopedagoge met lerarendiploma stond Julie in het bijzonder onderwijs. Een wisselende opdracht zonder werkzekerheid. Allerminst toen ze moeder werd. Na de zomer van 2015 koos ze voor een andere richting: het opvangkamp van het Rode Kruis in Sijsele. De oude kazerne dus. 'Ik nam de organisatie van de afdeling Vrije Tijd en Schoolse Opvang voor mijn rekening,' vertelt Julie. 'We vormden een ploeg van acht en stampten de werking uit de grond met de hulp van een zestigtal vrijwilligers. Veel helpende handen, om aan ieders noden te werken. Het was van nul beginnen, coördineren. Ook toen al. Blijkbaar doe ik dat graag. Het was een korte, intense periode en ook de ideale voorbereiding op wat ik nu doe.'

De vluchtelingen kregen er het minimale "brood-bad-bed". Een aantal mensen mocht naar het Centrum voor Volwassenenonderwijs. Anderen kregen in een mix van activiteiten hun eerste begrippen Nederlands mee. Zo belandde Julie tussen mensen die een veilige thuis zochten in een nieuwe leefwereld. De taal leren is daarbij een eerste stap. 'Via-via kwam directeur Rik Vermeersch van Talent-is-Campus SBC bij mij terecht. Hij had de toestemming gekregen om een OKAN-afdeling op te starten. En... of ik bereid was dat op poten te zetten? Mijn profiel paste inderdaad bij die vraag. Bovendien was dit misschien mijn laatste kans op een job in het onderwijs. En dan spring je,' lacht Julie.

Halsoverkop improviseren

'Er bestond niet veel aan cursussen of methodes voor OKAN. Dat is gelukkig aan het veranderen,' legt ze uit. 'Hoe leer je

‘Leerlingen zijn heel dankbaar en respectvol’

nieuwkomers een totaal nieuwe taal, binnen een voor hen onbekende cultuur en leefwereld? De OKAN-collega's van Oostende en de pedagogische begeleiders hebben ons toen gesteund met leermethodes en didactische tips. Maar het was improviseren en continu bijsturen. Heel intens, maar echt fijn! De dichtste OKAN-scholen voor de Westhoek waren tot dan Brugge, Roeselare en Oostende. Julie startte in 2015 *from scratch* in Nieuwpoort, samen met een leerkracht lager onderwijs:

‘We zijn toen gestart met jongeren uit het opvangkamp van Lombardsijde. Dat was goed georganiseerd. Die mensen hadden er een echte thuis op de camping, ieder gezin had een woning. Daarnaast kregen wij een groepje niet-begeleide minderjarigen. Samen 20 leerlingen om te beginnen.’ Een OKAN-klas in Nieuwpoort telt in september een 8-tal leerlingen en groeit doorheen het jaar tot een 25-tal.

Waarom kiest een jonge vrouw als Julie zo'n onafgeleid, hobbelig pad?

‘Een uitdaging hoef je niet uit de weg te gaan,’ vindt zij. Het enthousiasme straalt van haar af wanneer ze vertelt: ‘Tja, waarom OKAN? Omdat je daarmee de sociaal kwetsbare jongeren ondersteunt, en ook buiten de taalles extra zorg kan geven. Dat alleen al volstaat als motivatie. Toegegeven, enige werkzekerheid telde ook mee. Maar het leek geknipt op mijn maat, na mijn vorige opdracht in het opvangkamp, en daarvoor in het BUSO. Bovendien hou ik van vooruitstrevende onderwijsvormen en projectmatig werk. Daar krijgen we op onze school de ruimte voor om te experimenteren en te groeien.’

Meer dan Nederlandse les...

Met wat bijeengezochte cursussen en boeken, o.m. van de Oostende collega's en de pedagogische begeleidingsdienst, kon Julie met een collega de taallessen Nederlands opstarten. ‘De OKAN-leerlingen zijn tieners, pubers, die zoekende zijn. Als ze zich veilig voelen, kunnen ze leren,’ verduidelijkt Julie. ‘Allemaal hebben ze hun eigen talenten en kwaliteit, en het is fantastisch om te zien hoe we die tijdens hun OKAN-traject naar boven halen. Maar hoe kan een OKAN-leerling zich uiten en duidelijk maken? Via de taal, ja, maar ook door onze gewoontes, de cultuur te leren kennen. En tot slot letten wij ook op het psychische en emotionele welzijn van de jongeren. Daar springen de lokale leerlingenbegeleiding en het CLB bij.’

Julie benadrukt dat elke nieuwe leerling anders is: ‘Ze komen aan met een kleine of een zware rugzak. Op zeker moment krijgen ze in dat eerste jaar in België genoeg veiligheid om zich te laten coachen en samen hun pad te bewandelen. Dat maakt hen weerbaar. Zo ontdekken ze hun talenten, maar ook werkpunten.’

De OKAN-jongeren worden in niveaugroepen ingedeeld. Een gemiddeld traject duurt één jaar. Wie het Nederlands voldoende oppikt, kan dan doorstromen naar het reguliere onderwijs. Het lessenpakket omvat 28 uur per week: 22 uur Nederlands, en 6 “creatieve” lessen, zoals sport, muziek, tekenen, godsdienst.

‘Die 22 uur Nederlands moet je breed zien,’ verduidelijkt Julie. ‘Daarin zitten grammatica, ICT, vaardigheden zoals spreken, luisteren, schrijven en lezen. Voorts een klasuurtje, sociale vaardigheden en wiskundige taal. En tot slot reserveren we nog uren Nederlands binnen thematische projecten.’

Het is duidelijk dat een OKAN-leerkracht inventief moet zijn. Zo'n themaproject in Nieuwpoort was afgelopen jaar bijvoorbeeld “wonen”: de jongeren kozen ervoor om hun droomwoning te ontwerpen, een volledige maquette maken. Via handwerk, computertoepassingen, sprokkelen van info en met pure taallessen leerden ze de Nederlandse terminologie over wonen en alles wat daarbij komt kijken. Een ander project bestaat uit het organiseren van een “Vrijtijdsbeurs”. Dat gaat gepaard met bezoeken aan instellingen en diensten, waardoor ze de Westhoek leren kennen.

‘We zijn ook vrij om extra lessen te geven,’ aldus Julie. ‘Bij ons is dat 2 uur wiskunde, zodat leerlingen beter voorbereid zijn op de overstap naar de reguliere klas.’

Wat doe je dan met leerlingen die nog nooit onderwijs hebben genoten? ‘Zij mogen een traject van twee jaar doorlopen,’ legt Julie uit. ‘Analfabeten, maar ook mensen die ons alfabet niet kennen. Denk maar aan wie Arabisch onderwijs genoot, of het Cyrillisch schrift bezigde, zoals in Rusland, Servië, Bulgarije...’

Een grote verscheidenheid

‘Ons publiek is heel divers,’ zegt Julie. ‘Onder de huidige 23 leerlingen hebben we 7 oorlogsvluchtelingen uit Eritrea, Irak en Jordanië. Eigenlijk komen de meeste leerlingen dit jaar uit Europa, vaak kinderen van buitenlandse werkrachten. Weinig werkgelegenheid en lage lonen drijven mensen weg uit hun vaderland, vooral uit Roemenië, maar ook Spanje en Frankrijk. Er zijn zelfs Waalse leerlingen. Kortom, iedereen die te weinig Nederlands kent om het reguliere onderwijs te volgen kan bij OKAN terecht.’

Julie is ook vervolgcoach: ‘We laten onze jongeren niet los. We blijven hen drie jaar lang volgen. Als vervolgcoach ben je een brugfiguur. Op geregelde momenten zien we elkaar, en altijd blijven we beschikbaar.’

Levert OKAN echt resultaten op? Julie Ameloot is in elk geval enthousiast: ‘We krijgen veel positieve reacties vanuit de vervolgscholen. Onze pupillen doen het goed. We zien dat ze meestal in de juiste leerrichting beland zijn. Dat geeft energie aan een lesgever. Het is zinvol.’

En de reacties van de leerlingen? Julie veert op als we de vraag stellen: ‘Dat is de echte brandstof waarop we blijven gaan. De jongens en meisjes zijn oprecht dankbaar en respectvol tegenover ons. Voor sommigen zijn wij als hun tweede - moeder of vader. En dat geeft ongelooflijk veel voldoening.’

GEERT CAPPELAERE POPERINGE

'Ergens in Frankrijk.' Het doet wat denken aan brieven uit de loopgraven aan het thuisfront: 'Somewhere in France'. Daar bevindt Geert Cappelaere zich wanneer we hem online interviewen. Niet eens zo ver voor een man die al een half leven in Afrika en het Midden-Oosten ijvert voor kinderrechten en vrede, via Unicef. Hij groeide op in Proven, werd wereldburger. De stad Poperinge selecteert hem nu als Vredesambassadeur.

Diplomatiek overleg, zo heet het. We treffen Geert Cappelaere (60) tussen twee meetings. Hij onderhandelt met de Franse regering over de repatriëring van kinderen die door de oorlog vastzitten in Noord-Syrië. Het is een nieuw hoofdstuk in zijn Unicef-carrière: delicate dossiers lostrekken in Europa, als

adviseur van de Algemeen Directeur van Unicef. Meestal zijn die onderhandelingen gelinkt aan Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Daar was hij bijna vier jaar Regionaal Directeur voor de VN-kinderafdeling. Zijn kennis van het terrein en de mensen zijn van onschatbare waarde, want hij heeft ook twaalf jaar veldwerk in die regio's op zijn actief.

Kinderen altijd kansen geven

Van toen hij zelf een jonge kerel was, besefte Geert Cappelaere dat rechtvaardigheid en vrede gelinkt zijn aan kansen. Kansen krijgen en geven. Zeker aan de jeugd. Zijn studiekeuze voor sociale pedagogiek vloeide daaruit voort. Een tijdlang bleef hij verbonden aan de Universiteit Gent, studeerde intussen nog criminologie en mensenrechten, tot de Belgische overheid hem vroeg mee te schrijven aan het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

De stap naar Unicef lag dus voor de hand? 'Ja en neen,' reageert hij. 'Ik hield mijn hart vast voor de bureaucratie van een wereldorganisatie als de Verenigde Naties – en dus ook het VN- kinderfonds Unicef. Maar naast de theorie kreeg ik de kans om de VN-verdragen in de praktijk om te zetten, op

'Besef wel hoe goed wij 't hebben. Vrede is Solidariteit.'

het terrein. Ik waagde de sprong.' Hij breide daarmee ook een vervolg aan zijn universitaire thesis, met als titel: 'Hoe kun je kinderen constructief sanctioneren?' Het komt volgens hem altijd neer op kansen: 'Wat je ook mispeuterd hebt,' vindt hij, 'je moet als kind altijd een nieuwe kans krijgen. Hetzelfde geldt voor wie door armoede, oorlog, ziekte en andere tegenslagen vast raakt of ten onder gaat. Geef ze een nieuwe kans, wees solidair. Dat schept vrede.'

Spreadstand tussen impact en traagheid

Raakt hij dan nooit ontmoedigd? Kan hij met Unicef de wereld concreet verbeteren? 'Ontmoedigd? Dat nooit,' zegt Geert Cappelaere met klem. 'Het kan wel lastig zijn. Vooral het grote aantal conflicten is zwaar. Maar ik zie vooruitgang. Voor Unicef was het Midden-Oosten 20 jaar geleden het kleinste operatiegebied. En kijk nu. We hebben de focus wel verlegd, hé? Akkoord... door de coronapandemie hebben de media duidelijk weer minder tijd gehad voor Syrië, Irak, Palestina, enzovoort. En dat begrijpen wij! Maar we boeken er echt resultaat.' Geert Cappelaere vreesde aanvankelijk wel dat een grote structuur als de VN te log zou zijn en zijn idealen kon verzuren. 'Maar Unicef is zo'n enorme hefboom, de impact kan groot zijn', besefte hij snel. 'Wij kunnen grote stenen verleggen. Dat geeft mij moed. De meeste energie haal ik echter uit de reacties van de kinderen zelf, op het terrein.'

Cappelaere vertelt met gloed én compassie over de verschrikkingen die hij in oorlogsgebied zag, zoals in het Syrische Aleppo. Kinderen die zowat alles en iedereen kwijtraakten vragen er verbijsterend snel hoe ze verder kunnen... Kansen zoekend, een nieuwe toekomst, telkens weer. Die weerbaarheid is wonderlijk. Een sprankeltje hoop, een beetje solidariteit, en ze veren op om opnieuw te starten.

'In Syrië had ik het moeilijk dat men het enkel over de talloze doden had. Uiteraard moest dat! Maar ik prijs mij gelukkig dat ik een campagne kon lanceren voor de evenzovele vergeten kinderen: de verminkte jongeren, die voor altijd gehandicapt door het leven moeten,' aldus Geert Cappelaere. 'Zulke zaken overtuigen mij van de impact van Unicef.'

Dus geen ontgoocheling? Nooit? 'Ach ja, maar alleen als het diplomatieke palaveren eindeloos wordt. Dan wringt het bij mij. Gelukkig heb ik bij Unicef altijd vrij mijn mening mogen uiten. Anders was ik niet gebleven.'

Geert Cappelaere weet na al die jaren ook wel dat mensen vaak te grote verwachtingen hebben van de VN. 'Wij kunnen alleen datgene doen wat ook de lidstaten willen dat wij doen. Je kunt druk zetten op een land, maar er zijn regeringen en regimes die enkel handelen uit eigenbelang. Dan heb je geduld en diplomatie nodig. En ook dat is Unicef.'

Vrede is balans

"Vredesambassadeur" genoemd worden, vindt de Unicef-topman een hele eer: 'Het platform Westhoek-Vredeshoek is ronduit schitterend. Dat de erfenis van de *Groote Oorlog* verbreed wordt tot een bewustmaking rond vrede, openheid, duurzaamheid, gastvrijheid... is fantastisch.'

Terwijl we de gelijkenissen aankaarten tussen het verwoeste

westen uit 1918 en het huidige Syrië, de luchtbeelden uit Ieper naast die van Aleppo leggen, moet hem iets van het hart: 'Van een wereldburger en zoon van de Westhoek verwacht men dat hij vanzelf voeling heeft met oorlogsgebieden van nu. Uiteraard zie ik de parallellen! Maar eerlijk... Tot voor 20 jaar, voor de herdenkingen, had ik amper enige kennis van die geschiedenis. Als jongen uit Proven ben ik duizenden keren voorbij de militaire graven gefietst, zonder ze te zien. Op school heb ik er haast niets over gehoord. Niemand vond dat de moeite! Zonde, toch? Mijn vrouw is een Schotse. Zij kan eindeloos doorgaan over de kleinste veldslagen van de Schotten, in haar land en bij ons. Geleerd op school en thuis. Ikzelf weet zo weinig over het front in Vlaanderen. Dat snapt zij niet. Wat een verschil toch in opvoeding en onderwijs! Gelukkig weten onze leerkrachten nu beter', aldus Geert Cappelaere.

Welk goede raad kan hij als Vredesambassadeur meegeven? 'Vrede is immens belangrijk,' legt hij uit. 'Grote en kleine vrede. Begin bij jezelf, in dingen van elke dag. Maak vrede met je omgeving, de mensen, de natuur, je gezin. Vrede is een evenwicht. Zoek de balans, met respect en openheid voor de verschillen, gun en geef iedereen kansen, ook wie anders is. En tot slot... vergeet niet hoe goed wij het hebben. Wees daarom solidair. Dat is vrede.'

SIEBE JONCKHEERE VEURNE

Het laatste wat je verwacht van een jonge kerel uit Beauvoorde is een babbel in het Arabisch. Siebe Jonckheere (23) opent er deuren mee. Hij studeerde Arabistiek en Islamkunde in Leuven en geeft een vergeten groep vluchtelingen een stem: zij die om hun geardheid alles moesten achterlaten. Vaak voelen zij zich in 'het vrije Europa' evenzeer gevangen. 'Asielzoekers die homo zijn, kunnen op weinig begrip rekenen,' vindt Siebe. 'Er is ook weinig over bekend. Dat wil ik veranderen, de geesten verbreden.'

Met onrecht neemt Siebe geen vrede. Niet met armoede, noch met de verdrukking van LGBT (*Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender*). Tijdens zijn opleiding tot Bachelor in de Arabistiek en Islamkunde verbleef hij een tijdlang in Liba-

non en Egypte om een thesis te schrijven over LGBT en hun rechten na de burgeroorlog. Intussen heeft Siebe aan de KU Leuven ook een masterdiploma in de Sociale en Culturele Antropologie gehaald en verbreedt hij zijn inzet.

One Campaign tegen armoede

Na zijn eerste diploma vroeg Siebe Jonckheere zich af wat hij met zijn engagement kon aanvangen. Zoals het een vredesambassadeur betaamt wil hij van deze wereld een betere plek maken, in een sfeer van respect en openheid. Hij sloot zich aan bij The One Campaign, een organisatie die ijvert tegen extreme armoede (www.one.org/nl). Als een van de jongerenambassadeurs ging hij pleiten bij EU-parlementsleden en -stafmedewerkers voor een sterker Europees beleid rond ontwikkelingssamenwerking.

'Ik heb het budget voor arme landen wel zien groeien,' geeft Siebe toe, 'maar er schort nog veel aan de manier van samenwerken. De hulp verloopt nog te veel top-down in plaats van op gelijke voet. We zien gelukkig wel dat er bijvoorbeeld met Congo meer wordt gepraat, delegaties gaan en komen. Toch moet er meer met kleinere, lokale en onafhankelijke NGO's samengewerkt worden om op het terrein concreet

'LGBT & asielzoeker is lastige combi'

iets te verbeteren. Bovendien mag ontwikkelingssamenwerking – met de klemtoon op sámen – ook wat breder. Door ons koloniale verleden ligt de focus op Afrika. Dat is op zich niet verkeerd. Het continent heeft een enorm potentieel en benut dat meer dan we denken, maar we moeten Afrikanen dringend als evenwaardig benaderen. De oude koloniale structuren verhinderen dat vaak.'

Zou politiek dan iets voor Siebe zijn?

'Zeker niet,' klinkt het. 'Ik heb de Vlaamse EU-parlementariërs van dichtbij gezien in de kiescampagne van 2019. Nee, geef mij maar studie- en veldwerk met concrete projecten, ter plekke. Die twee jaar lobbywerk voor The One Campaign waren leerrijk, maar ik was, zoals de politici, te veel in een steriele bubbel bezig, ver van de realiteit van armoede en internationale samenwerking.'

Libanon werd België

Toen Siebe aan zijn masterjaren Antropologie in Leuven begon, hield hij vooral het Midden-Oosten voor ogen. 'Ik had een aardig mondje Arabisch geleerd, als Bachelor, had mij in de cultuur verdiept en leerde ook alle facetten van de islam kennen,' legt hij uit. 'Dat je de taal kent, verrast altijd. Het ijs was meteen gebroken, waar ik ook kwam in het Midden-Oosten. Heerlijk, hoe ze je dan ontvangen en als een gelijke zien. Dus dacht ik: die masterstudie Antropologie ga ik combineren met de Arabische wereld. Maar steeds meer voel ik me nu aange trokken tot Afrika. De ideale combinatie van beide werelden is Egypte: de mix van Afrikaanse en Arabische culturen.'

Ook voor zijn eindschrijving als masterstudent richtte Siebe zich op de LGBT-problemen. Het was aanvankelijk de bedoeling om opnieuw en uitgebreider de situatie van Libanese homo's te analyseren, maar de coronapandemie stak daar een stokje voor. Geen reizen...

'Dan maak je van een nood een deugd,' aldus Siebe. 'Vrij snel kwam ik tot het besluit dat asielzoekers die door hun seksuele geaardheid gevlucht zijn, in ons land dezelfde problemen ondervinden. Mijn studiegebied Libanon werd dus België, vooral Brussel.'

Bewijs dat je homo bent!

Siebe distilleerde uit verschillende onderzoeken dat zo'n 5% van de asielaanvragen te maken heeft met bedreigingen wegens geaardheid of identiteit. Hij probeert het verhaal achter dat cijfer te vertellen.

'Homo's, en breder alle LGBT, stoten in België op onbegrip en wantrouwen in hun asielprocedure. Vooreerst, hoe bewijs je dat je homo bent?' vertelt Siebe. 'Je kunt evengoed vragen: bewijs dat je hetero bent! Of dan vraagt men in Brussel: dus, je kent toch die of die vzw die homo's helpt? Tja... hoe moet zo'n nieuwkomer dat weten?'

Siebe heeft voor zijn thesis een tiental gevallen van erg nabij bestudeerd. Buitenlanders met een verblijfsvergunning, die hij intussen echt goed kent.

'Kom je als homo uit Irak, dan kan je dossier snel vastlopen. Je zit in het hokje van de Arabier of de moslim. Een Georgiër echter wordt vlugger als een "witte" of een gelijke behandeld. Wie

niet wordt geloofd, verdenkt men er gauw van dat hij enkel een betere job zoekt in ons land,' weet Siebe.

Wat wil hij dan met zijn onderzoek bereiken?

'Zo'n studie is heel academisch, maar ik wil die resultaten verwerken in iets leesbaars,' hoopt Siebe. 'Dan kunnen ngo's en vzw's die rond LGBT werken daarmee aan de slag. Hopelijk bereik ik dan ook lokale en nationale politici en beleidsmakers.'

Hamed uit Gaza

Siebe Jonckheere verdient de eretitel van Vredesambassadeur voor Veurne omdat hij voor meer openheid en verdraagzaamheid ijvert.

'Wij denken snel in clichés over andere culturen. Wat we niet goed kennen, maakt ons ook wantrouwig, of helaas ook vaak afkerig,' stelt hij.

Als concreet voorbeeld vertelt hij over Hamed*, een Palestijnse dertiger uit Gaza, die al anderhalf jaar op asiel wacht in een West-Vlaams opvangcentrum. Hij leert intussen Nederlands. Gaza op zich volstaat blijkbaar niet voor zijn asiel. Hamed is moslim en homo. Die combinatie maakt zijn dossier helaas minder geloofwaardig.

'Wij hebben een vertekend beeld van de moslims,' legt Siebe uit. 'De islam veroordeelt homo's helemaal niet. Wel zijn er buitenlandse regimes die de koran zo interpreteren en misbruiken.'

Hamed heeft een donkere huid en draagt een baard. Helemaal het cliché van de moslim in Westerse ogen.

'Dat noemen vluchtelingen vaak hun nieuwe gevangenis,' legt Siebe uit. 'In mijn ontelbare gesprekken bespeur ik dezelfde rode draad. Mensen lopen weg van mannen zoals Hamed, door hun uiterlijk. Je vraagt je dan af: wanneer kun je ooit echt Belg of Vlaming worden? Wij moeten die angst voor het anders-zijn leren afleggen. Openheid, luisteren, verdraagzaamheid kunnen de afstand verkleinen. Extremisme en polarisatie creëren meer afstand, meer problemen. Problemen... dat wil toch niemand?'

Nooit meer Oorlog?

Siebe Jonckheere houdt van Beauvoorde, Veurne, West-Vlaanderen. Zijn professionele toekomst ligt misschien elders, maar de band zal blijven.

'Oorlog en vrede zitten sinds WO I aan deze streek vast. Wanneer ik op de trein naar Leuven zit, kom ik voorbij de IJzertoren,' mijmert Siebe. 'Het is een zinvol monument, een mooi symbool. Maar wat betekent de slogan Nooit Meer Oorlog op de muren, wanneer je weet dat Belgische wapens via de Vlaamse havens de wereld rond gaan? Naar conflictgebieden! Wat betekenen die woorden als de Vlaamse overheid via *Flanders Investment & Trade* mee investeert in Israëlische bedrijven op de Westelijke Jordaanoever, in bezet Palestijns gebied? Is de politiek echt met vrede begaan?' vraagt Siebe zich af.

Vrede is een werkwoord. Niet alleen voor hem. Iedereen is vredesambassadeur.

* Hamed is een willekeurige naam

LIEVE DE BUSSCHER VLETEREN

Het begon met een kinderboerderij. Vandaag is vzw De Zonnegloed een professioneel gerund opvangpark voor verwaarloosde exotische dieren. Een publiek park ook, dat onze ogen opent voor onnodig dierenleed. Kinderen leren er dat grote mensen niet altijd het beste met de beesten voor hebben. 'Eigenlijk zijn onze dieren ook vluchtelingen,' vertelt Lieve De Busscher, die samen met haar man dit toevluchtsoord of "sanctuary" oprichtte. Wij trokken naar De Zonnegloed in Oostvleteren voor een gesprek met deze Vredesambassadeur.

'Ik had verpleegster willen worden,' vertelt Lieve De Busscher. 'In feite ben ik dat hier ook, hé? De dieren die hier aankomen zijn er fysiek of mentaal soms erg aan toe. Maar eenmaal hier zijn ze veilig. Noem ze gerust een soort vluchtelingen.' Vluchtelingen helpen, en vooral ook bezoekers duidelijk maken hoe we veel dierenleed kunnen voorkomen... dat zijn voldoende argumenten voor de gemeente Vleteren om De Zonnegloed en haar oprichters tot Vredesambassadeur uit te roepen.

Zwarte sneeuw en... onverwachte hulp

Samen met haar man Karel Ackaert startte Lieve De Busscher in 1998 een kinderboerderij. Ruimte genoeg, met 7 hectare grond midden de eindeloze velden van het idyllische Oostvleteren. De boerderij breidde uit met slaapgelegenheden voor jeugdgroepen, een plek om kinderen te leren hoe je met dieren omgaat, een kans om het plattelandsleven van dichtbij te ervaren. 'Een fijne periode,' weet Lieve nog, 'heel leerrijk, maar ook – nu nog steeds – redelijk risicovol. Ik herinner me nog de

'Onze dieren zijn vluchtelingen...'

toenmalige lockdown door mond-en-klauwzeer. We hebben zwarte sneeuw gezien, hoor.'

Lieve denkt uiteraard ook aan de recente coronaproblemen: 'Maart 2020 was ook een drama. Alles moest dicht, net toen we na de winterstop gingen openen. Geen publiek meer, geen inkomsten... Personeel werkloos, onderhoud en vernieuwingen op het laagste pitje. Die eerste Covid-sluiting was heel erg. We zijn een vzw, geen commercieel bedrijf, en wisten echt niet hoelang we dit met de dieren konden volhouden. Alleen al de kosten van de voeding!'

Vreemd genoeg kreeg de ellende – ook de tweede lockdown van 2021 - een positieve wending. Lieve en haar man kwamen een paar keer op tv en in de krant. Ze sloegen alarm. Zij konden die arme dieren toch niet in de steek laten? De hulpkreet kwam duidelijk aan bij het publiek. 'De respons van de mensen was verrassend en hartverwarmend,' vertelt Lieve. 'De mensen leken wakker geschud door ons in de problemen te zien. Op slag kregen we meer adopties en donaties. De interesse voor ons project kreeg een boost. Dat merken we aan de bezoekersaantallen. Maar het voornaamste is dat iedereen opeens begrijpt dat wij meer zijn dan een dierentuin. Wij willen een levenslange thuis zijn voor geredde dieren.'

Opvang voor 135 soorten

In 2011 was de kinderboerderij danig gegroeid, doordat er steeds meer viervoeters een toevlucht vonden. De Zonnegloed werd omgevormd tot een dierenpark voor het publiek. Een gezellige zoo? Zeer zeker, alleen al door de ligging, maar ook veel meer.

Lieve De Busscher: 'Wij zijn geen asiel. We doen niet aan tijdelijke opvang. En we krijgen geen subsidie. De Zonnegloed is een non-profitorganisatie, een vzw. We vragen entreegeld om rond te komen en het groeiende aantal dieren een warme, gezonde thuis te geven. Niet om winst te boeken. In het jargon noemt men ons een *sanctuary*, een toevluchtsoord.'

Lieve leidt ons rond door het park, tussen de buffels, zebra's, bizons en beren. Deze vzw heeft veel weg van een KMO, die Lieve en haar man met intussen zo'n 15 man vast personeel draaiende houden. Ze krijgen assistentie van een wisselend gezelschap van een vijftal vrijwilligers en student-stagiairs. 'We geven onderdak aan meer dan 400 dieren,' legt Lieve uit. 'In totaal zijn dat 135 soorten. Apen, runderen en andere zoogdieren, vogels en reptielen.'

De baviaan die dronk

'Het begon met contacten uit Nederland, met de Stichting Aap,' herinnert zij zich. 'Uiteraard gaat ook die stichting breder dan apen alleen, net als wij. Af en toe kwam er dus een achtergelaten of verwaarloosd sukkel bij ons terecht. Enkele wasberen ook. Dat waren onze eerste bewoners. De opvang groeide sneller dan gedacht, zodat wij tien jaar geleden moesten kiezen. De kinderboerderij werd een park met opvang, een *sanctuary* waar publiek welkom is. We leggen mensen – vaak ook scholen – op een prettige manier uit wat er kan mislopen met dieren. Sensibiliseren, inspireren. Dat is toch wat een Vredesambassadeur doet, hé?'

De Zonnegloed herbergt inheemse, maar vooral exotische dieren die geen thuis hebben. De redenen zijn verschillend: dierenparken en circussen die sluiten, inbeslaggenomen dieren van de douane, afgedankte en mishandelde of weggelopen dieren, enzovoort.

'Ook huisdieren en zelfs exoten die bij particulieren gedumpt worden,' onderstreept Lieve De Busscher. 'Die boodschap geven wij duidelijk mee. Koop geen dier voor je kind. Dat is geen speelgoed. Denk eerst goed na. Wees er zeker van dat je de minder prettige kanten van huisdieren kent en de lasten wilt dragen. Helaas hebben we met de coronapandemie gemerkt dat huisdieren een leemte moesten invullen, tot het niet meer nodig was. Dieren zijn levende wezens, die je niet zo maar dumpst!'

Mensen zijn soms genadeloos en sadistisch met dieren, getuigt Lieve: 'Een van de zieligste gevallen die hier arriveerden, was een baviaantje dat in een Vlaams café voor amusement zorgde. Hij kreeg pintjes, tot hij omviel. Bedenklijk amusement. En uit Nederland kwam een berberaap die als een baby werd behandeld, met luiers, kleertjes, buggy en alles. Ze gingen er zelfs mee winkelen. Geen leuk leven voor een aapje. Nu heeft hij bij ons een waardig bestaan tussen soortgenoten.'

Kostprijs 3500 euro elke dag

Een project als De Zonnegloed in stand houden kost een bom geld: zeven hectare, met gebouwen, materieel, wegen, wandelpaden, dag- en nachtruimte voor ruim vierhonderd dieren... Lieve: 'Jaar in, jaar uit komt de gemiddelde kost per dag op 3500 euro. Dat is veel voor een vzw zonder overheidsgeld. In volgorde van grootte gaat het meeste geld op aan infrastructuur, personeel, medische verzorging en veterinaire controles, en natuurlijk de voeding. Gelukkig kunnen we rekenen op een groepje vrijwilligers om bij te springen.'

De Zonnegloed helpen, kan ook via adoptie van een dier. Financieel steunen met een gift, of zelfs testamentair, is een andere optie. Alles staat te lezen op de website dezonnegloed.be. En vooral, breng eens een bezoek aan deze bijzondere plek. De "Vredesambassadeur" van Vleteren, Lieve De Busscher en haar team willen vooral dat we met eigen ogen zien en inzien hoe belangrijk het is om in vrede te leven met de dieren.

AN MAES WERVIK

“Knikjesstraat” staat er op de voorgevel. ‘We mogen toch minstens vriendelijk goedendag knikken als we iemand op straat tegenkomen?’ legt An Maes uit. ‘Mensen lopen elkaar zo vaak weggijkend voorbij.’ Bij An mag het wat meer zijn dan een knikje: brede smile en lachende ogen verwelkomen ons met een hartelijk ‘Hallo, kom binnen!’ terwijl we nog tevergeefs de deurbel zoeken. We moesten kloppen, want... ‘Nee, een bel hebben we niet,’ reageert ze nog voor we de zin afmaken. An Maes (41) is een dynamische dame, die niet anders kàn dan zich inzetten voor een betere wereld. En dat begint in het centrum van Wervik, waar we haar thuis vinden. Zij is de Vredesambassadeur van de tabaksstad. Wervik wakker schudden, dat is haar betrachting.

Ze is geboren en getogen in de buurt. ‘Mijn ouders wonen hier in de straat tegenover ons huis,’ vertelt An Maes. ‘Dat engagement? Ja, misschien. Of uiteraard!’ beseft ze nu. ‘Engagement, zich inzetten voor een betere wereld, ook binnen je eigen omgeving, dat krijg je met de paplepel mee.’ Ze stond er nooit lang bij stil, maar... ‘Nu je ’t zegt. Het was op hun manier, de traditionele, katholieke manier. Mijn ouders deden mee aan de parochiale werking. Die opvoeding kregen wij mee, met aandacht voor ieders welzijn, de samenleving, de inzamelacties voor de “arme landen”... En daar pik je de essentie van op, die waarden krijg je mee, en je vult ze in op een moderne, actuele manier.’

Duurzaamheid

In het geval van An is duurzaamheid het kernwoord: ‘Verspilling van energie en ondoordacht gebruik van grondstoffen leiden tot milieuproblemen, ziektes, twisten, droogte en overstromingen – waarvan het Zuiden nu al het slachtoffer is. De gevolgen zijn niet altijd dichtbij, in Wervik of de Westhoek te merken. Of nog niet zo concreet. Dat maakt het moeilijk om mensen te motiveren voor een andere, gezondere levensstijl,’ vindt An.

'Duurzaamheid is alles: word wakker!'

Dag in, dag uit

Bewust leven, solidair zijn, ijveren voor een betere samenleving, in Wervik, maar ook aan de andere kant van de aardbol... Dat is sinds vier jaar voor An Maes een fulltime bezigheid. Naast het vele vrijwilligerswerk in haar "vrije tijd" is ze professioneel verbonden aan Broederlijk Delen. Haar job is de werking in West-Vlaanderen structuur geven en verder uitbouwen; daarnaast ondersteunt An de vrijwilligers van Broederlijk Delen in de provincie door hen te inspireren, ideeën aan te reiken en enthousiast te maken.

Aan enthousiasme ontbreekt het An alvast niet. Ze stond 15 jaar in het onderwijs in Roeselare (VABI), waar ze Frans en Communicatie gaf. An studeerde voor Master in de Romaanse Talen, Frans en Spaans (KULeuven).

'Als leerkracht geef je die wereldsolidariteit natuurlijk bewust en onbewust mee aan de leerlingen,' legt An uit, 'maar er bleef dat gevoel dat het voor mij niet volstond. Tien jaar geleden trokken we met een groep leerlingen op inleefreis naar Peru. Dat was de trigger om meer te doen. Tot ik de stap zette naar een vacature bij Broederlijk Delen. Men verklaarde mij gek, maar het was de juiste beslissing.'

Is die job dan zinvoller of beter dan het onderwijs?

'De meeste lesgevers zijn fantastisch,' benadrukt An. 'Heel wat ex-collega's vliegen er elke dag in, met een open geest en blik op de wereld. Toch ervaar ik nu pas hoe fijn het is in een team als Broederlijk Delen, om samen voor eenzelfde doel te gaan, aan één zeel te trekken. Werken voor meer solidariteit en duurzaamheid.'

Voedselteam

In Wervik, waar ze met haar man en drie kinderen woont, is An Maes minstens even actief, als vrijwilliger.

'Misschien moet ik eens iets totaal anders doen, zoals mijn man weleens oppert. Iets dat los staat van de job. Want werk en vrije tijd vloeien over in elkaar. Dag in, dag uit. Maar ach, zo ben ik. Zonder engagement zou ik niet gelukkig zijn.'

An is de trekker van de Oxfam-Wereldwinkel in Wervik, op de Steenakker. Ze coacht ook de vrijwilligers. Daarnaast werkt ze mee in het voedselteam.

'Het voedselteam is een lokale aanvulling op wat Oxfam probeert,' verduidelijkt An. 'Wij steunen niet enkel de boeren in het Zuiden. Ook hier, in Wervik en de Westhoek stimuleren we land- en tuinbouwers om op een duurzame manier te telen. Ik weet het, veranderen gaat langzaam. Ze hoeven niet noodzakelijk een biolabel te hebben. Als het maar gezond en eerlijk gaat. En die producten, groenten, fruit, zuivel... brengen we via het voedselteam aan de man.'

Wervik Wordt Wakker!

Alweer die duurzaamheid dus? 'Ja,' klinkt het beslist, 'want op dat vlak vonden we tot aan de verkiezingen van 2018 niets terug in het gemeentebestuur of de beloftes van de politieke partijen.'

An Maes en een tiental vrienden, uit heel verschillende milieus en achtergronden, hebben dan maar een burgerplatform

opgericht onder de naam "Wervik Wordt Wakker". Het is geen partij, maar een werkgroep van mensen uit Wervik, Geluwe en Kruiseke. Om de zes weken komen ze bijeen.

'In de volksmond zijn de Wervikanen de slapers, de Geluwenaren de gapers,' lacht An. 'Vandaar onze naam, want wij willen iedereen wakker schudden. Mensen uit hun vastgeroeste denkpatroon halen. Ogen openen.'

De werkgroep startte dus, vlak voor de verkiezingen, eind 2018, met een debatochtend. 'Er kwam verrassend veel volk op af,' vertelt An. 'Daar komen de thema's vandaan waarrond we sindsdien werken. Allemaal rond duurzaamheid. En kijk... we hebben de politiek toch een beetje wakker geschud, want duurzaamheid is nu toch één van de drie pijlers van het lokale bestuur.'

'Samenwerken is nog interessanter.'

"Wervik Wordt Wakker" kwam in coronatijd om de twee maanden met een nieuw thema, plus twee uitdagingen. An Maes fleurt op bij het vertellen:

'Duurzaam Groen was zo'n thema. We hebben op 11 november maar liefst 200 bloembakken op de vensterbanken gezet, met winterviooltjes. Bedoeld om er voort mee te kweken. De reacties waren hartverwarmend. Veel mensen proberen dat projectje thuis in stand te houden. We hebben ook eens 100 boompjes verdeeld, bij mensen die zich hadden aangemeld. Wakkere Wervikanen dus...'

Het burgerinitiatief lanceerde ook acties rond duurzame mobiliteit, duurzame economie, enz... En er was een oproep om water te besparen. Kleine beetjes helpen blijkbaar, want de uitdaging luidde: we besparen zoveel als ons stedelijk zwembad inhoudt. 'Dat ging vlotter dan gedacht,' weet An. 'De belofte was dat Wervik speelgoed zou aankopen voor de zwemmers. Wat dus is gebeurd.'

Sensibiliseren, mensen bewust maken dat we samen iets kunnen betekenen. Dat doet de burgerbeweging, met An Maes, vooral via een druk gelezen Facebook-pagina. En met een uitgebreide mailinglijst sturen ze nieuwtjes en nieuwsbrieven rond.

'We zouden graag veel nauwer samenwerken met de bestaande verenigingen in Wervik en omgeving,' geeft An Maes nog mee. Het klinkt als een oproep. 'We zijn nog zoekende. Soms denken de bestuursleden dat we hun activiteiten of leiding willen kapen. Integendeel! Samen kunnen we veel meer, als iedereen maar eens buiten zijn hokje durft kijken.'

De "Vredesambassadeur" van Wervik beseft dat er nog veel werk aan de winkel is.

'Opgeven staat niet in mijn woordenboek,' besluit An Maes met stelligheid. 'Solidair samenleven, met z'n allen, en toch in diversiteit. Kortom, duurzame verbanden smeden. Dat vergt tijd. Misschien is dat een definitie van vrede?'

KATRIEN SCHOONHEERE

ZONNEBEKE

Iedereen verdient respect. Dat is het uitgangspunt van Welzijnsschakel 't Zunnetje. Met enkele vrijwilligers helpen zij mensen de draad van het leven weer op te nemen, nadat ze in financiële of sociale armoede zijn vergleden.

'Het is niet altijd een kwestie van geld,' onderstreept Katrien Schoonheere. Zij is één van die helpende handen bij 't Zunnetje. De vereniging is actief in Zonnebeke en deelgemeenten. 'Wie het moeilijk heeft, raakt gaandeweg geïsoleerd,' aldus Katrien. 'Armoede is een mes dat je afsnijdt van de anderen. Wij proberen die mensen terug te halen naar de samenleving.' 't Zunnetje is Zonnebekes Vredesambassadeur.

't Zunnetje is een Welzijnsschakel. Welzijnsschakels vormen met 188 verenigingen een grote ketting van vrijwilligers die zich inzetten tegen uitsluiting door armoede, en voor meer gelijkheid. Je vindt ze over het hele land. Ze blazen niet hoog van de toren. Veel kans dat u ze ook niet kent. Daarom is Katrien heel blij met de eretitel die 't Zunnetje krijgt. 'Misschien bereiken we zo meer mensen voor wie we dit allemaal doen.'

'Wij verbinden...'

Vrijwilligers moeten wel veel tijd hebben, denkt u. Het is een misvatting. Of een smoes om niets te hoeven doen. Zoals Katrien hebben de meeste helpers van 't Zunnetje een fulltime job en een gezin. Kan de overheid niet bijspringen? Mensen in armoede kunnen toch bij Het Sociaal Huis terecht? Katrien: 'Wij zijn een schakel. Voor de armen zijn we de wegwijzer om de gepaste hulp te krijgen: materiële steun of mentale begeleiding. Noem ons een poort naar de juiste instanties. We vormen ook een aanvulling op het Sociaal Huis. Niet iedereen stapt zo maar naar het OCMW. Ofwel is men te trots, of men kent de weg niet. En tot slot zijn wij als 't Zunnetje ook de schakel tussen de vele gewone lokale verenigingen en Het Sociaal Huis. Stel, je bent lid van een of andere club en

'Armoede leidt tot isolement'

je wil iets doen voor het goede doel, mensen in nood steunen. Dan kunnen wij de schakel zijn.'

Armoede? In vele vormen

Katrien is bestuurslid, samen met een zestal anderen. Zij werken samen met een vijftal los-vaste vrijwilligers: mensen die zich niets van het organiseren aantrekken, maar klaar staan wanneer je ze nodig hebt, om bijvoorbeeld iemand ergens naartoe te voeren, of te helpen bij een activiteit.

'Hoe ik bij 't Zunnetje begonnen ben? Wel, ik had van heel nabij, in de familie, gezien wat armoede bij een mens of een gezin aanricht. Jef Carette, die 't Zunnetje zeven jaar geleden oprichtte, wist dat ik "iets wilde doen" om zulke schrijnende situaties op te vangen. En dus nam hij mij mee op huisbezoek. Daarna wist ik het zeker. Wij kunnen echt iets veranderen.'

Hoe verzeilt een mens in armoede? Soms door kansarmoede. Tegenslag kan ook of een ongeval, ziekte, echtscheiding, een handelszaak die ten onder gaat, te veel schulden en leningen aangaan... 'De verleidingen zijn groot, dat weet iedereen. Niet iedereen kan met geld en afbetalingen omgaan,' aldus Katrien. 'En vaak is het veel te gemakkelijk om een koop op afbetaling of krediet te regelen.'

Die huisbezoeken openden bij Katrien ook de ogen: 'Hoe mensen verzuipen in de paperassen, de facturen, door het bos de bomen niet meer zien. Veel verdoken armoede ook. We krijgen natuurlijk wel signalen van de gemeente of bureaus. Helpen begint bijna altijd met huisbezoeken. De mensen komen niet vanzelf naar ons. Uit schaamte, of omdat ze te trots zijn.' Katrien vertelt ons over mensen die elke euro moeten om draaien. Op den duur komen zij niet meer onder het volk. Alleen nog naar de winkel, voor het hoogstnodige. 'Met een rekenmachientje om tot de laatste cent te weten hoeveel het aan de kassa kost,' getuigt Katrien. 'Probeer maar eens toe te komen met 70 euro in een week.'

Materiële armoede leidt tot sociale armoede. Weggaan kost geld, gepaste kleren heeft men niet, verjaardagsfeestjes mijden ze, want een cadeautje kan er niet van af... Armoede neemt zoveel vormen aan. En wie niet meer buitenkomt, vervreemdt, raakt in een vicieuze cirkel, verliest de moed om een oplossing te zoeken.

't Winkeltje, de kapper, de pamperbank

Het actieterrein van 't Zunnetje is uitgestrekt: Zonnebeke, Beselare, Zandvoorde, Passendale en Geluveld. Toch zijn de huisbezoeken een must.

'Met een geoefend oog zie je in huis al veel zaken die niet kloppen. Ons bezoek moet de mensen ook warm maken voor onze activiteiten. We moeten ze echt uit hun isolement trekken. Daarnaast zijn wij ook veelal het enige luisterende oor. Aan wie anders kan iemand in miserie zijn verhaal doen? De eenzaamheid door armoede mag je niet onderschatten.'

Op de kalender van 't Zunnetje lezen we: kappersbeurt, workshops, daguitstap, koffieklets,

Een kapsel is een beetje zoals kleding. Ben je arm, dan bespaar je erop. Wie er niet goed uitziet, komt de deur niet uit. Drie keer per jaar kunnen volwassenen voor 5 euro, kinderen voor 3 euro naar een professionele kapster bij 't Zunnetje. Katrien: 'Gratis is het niet. Dat willen ze niet. Je mag hun eergevoel niet kwetsen. De workshops? Dat kan bloemschikken zijn, juweeltjes maken, breien of koken. Heel betaalbaar. Net als dé topser elk jaar, de daguitstap. Naar Pairi Daisa of de Zonnegloed met de bus. Wij betalen entree en een picknick. En de autocar... Dat is onderhandelen. Wij putten uit onze middelen, he.'

't Zunnetje heeft een reeks initiatieven waarmee mensen die het niet breed hebben voor een tijdje voort kunnen. Er is de Voedselbank in Ieper, waarmee 't Zunnetje voor Groot-Zonnebeke samenwerkt. Wie van nul moet herbeginnen helpen wij aan tweedehands meubelen en huisraad. 'Daarvoor hebben wij intussen een groot netwerk uitgebouwd,' verduidelijkt Katrien. 'Een telefoontje links of rechts, een Facebook-bericht en doorgaans is het rap geregeld. Onlangs vroeg ik of iemand een grasmachine had staan, en ineens stonden er hier drie! A propos, we geven niet zo maar alles aan de eerste de beste. Uiteraard gaat het om mensen die bij het Sociaal Huis gekend zijn als hulpbehoevend.'

Twee opvallende activiteiten van 't Zunnetje zijn 't Winkeltje en de Pamperbank. De winkel biedt kleren en speelgoed aan voor een symbolische vergoeding. Om 't Zunnetje beter bekend te maken en vrijwilligers aan te trekken is iedereen er trouwens welkom, maar de prijzen liggen dan wel een beetje anders... 't Winkeltje is bovendien ook een plek waar klanten hun hart kunnen luchten, hun probleem aankaarten. De Pamperbank is nog zo'n bijzonder project. Luiers zijn een dure zaak, maar erop besparen kan niet. Daarom zet de gemeente her en der pamperboxen neer. Wie overschotjes heeft kan ze daarin deponeren. Een vrijwilliger haalt ze op, sorteert en verpakt ze. Wie er recht op heeft, betaalt 1 euro voor 25 stuks.

Steun is welkom!

Waar haalt 't Zunnetje zijn middelen? 'We draaien op giften,' legt Katrien uit. 'De Poppy Run doneert elk jaar flink. Als tegenprestatie serveren wij de drankjes. Bedrijven doen hun deel in de voedselpakketten, of sponsoren gewoonweg, er is iemand die de busreis betaalt, en een beetje inkomsten komen van ons winkeltje.'

Raakt Katrien de moed nooit kwijt?: 'Uiteraard zijn er situaties die maar niet opgelost raken, gezinnen waar je geen vat op krijgt. Het ergst vind ik dat voor de kinderen. Maar ik denk dan bijvoorbeeld aan die jonge vrouw die helemaal aan de grond zat, door drugs en slechte vrienden. Tijdens de kerstevocatie had ze de moed om te getuigen, hoe ze haar leven weer heeft opgepakt, een job gezocht en gevonden en nu zelfs moeder is. Zulke mensen geven ons moed.'

‘De Westhoek: De helende werking van landschappen. Van de Bergen tot de Zee.’

Katrien is niet meer, maar haar verhaal blijft onderweg. Vier collega's getuigen over haar leven, dat ten dienste stond van een streek, de Westhoek. Haar laatste realisatie: de grondslag leggen voor een nieuwe vredeswerking: Westhoek Vredeshoek.

Katrien Hindryckx woonde langs de IJzer, een rivier die haar leven bepaalde. Ze probeerde haar passie voor de Westhoek door te geven op allerhande manieren.

De IJzer, een inspiratiebron

Collega Filip vertelt: 'Katrien dook op in de streekwerking in de 2de helft van de jaren '80. Al vlug ontdekten we de talenten van Katrien: een kritische maar creatieve teamspeler. Door haar kritische ingesteldheid ontsponnen zich vaak interessante discussies, maar als verantwoordelijke was dit niet altijd gemakkelijk te vertalen naar het beleid,' lacht Filip.

Met het project IJzer-Yser werden grensoverschrijdend klassen uitgewisseld. Collega Bern vult aan: 'Als tiener bevond ik mij plots met onze klas in het verre Saint-Omer om er met Franse klassen over de IJzer te praten. Wist ik veel dat Katrien daar voor iets tussen zat en wisten wij veel dat we later collega's zouden worden!'

Ze richtte een Kinderparlement op, dat de problemen van de IJzer aankaartte bij de minister. Jaarlijks werd een dag van de IJzer georganiseerd. Katrien schreef mee aan een schitterend boek over de IJzer 'Een beeld van een stroom' (Lannoo, 1996) en werkte mee aan de uitbouw van de bezoekersboot de ISERA.

Van onderuit werken met mensen

Katrien bouwde mee aan de oprichting van 3 bezoekerscentra en hun natuur- en milieu-educatieve diensten: de Duinpanne, de Blankaart en de Palingbeek. Ze verruimde de blik door in te zetten op streekeducatie. Streekverhalen vertellen vanuit de veelheid aan landschappen. Ze was ervan overtuigd dat duurzame streekontwikkeling van onderuit moest gebeuren. De theaterwandelingen in het Hoppeland met alle toneelverenigingen brachten telkens de kleine en grote verhalen naar boven, was het nu over de veerman van Roesbrugge of de tuinman van de Lovie.

De Bergdichter

En van het Hoppeland is het maar een kleine stap naar het Heuvelland. Daar kwam een nieuwe bezoekerscentrum en zelfs een eerste Bergdichter. Bern vertelt: 'Katrien had een bijzondere band met haar tuin. Ze vertoefde er vaak, maar miste door de vele ziekenhuisbezoeken ook dikwijls haar stille plek, waar ze genoot van haar boeken. Geert De Kockere, de Bergdichter, werd een goede vriend en dat vertaalde zich een aantal haiku's die hij voor haar schreef:

*Ach, mijn appelboom,
ik miste zijn suskewiet ...
Koekoek, roep je mij?*

Toen Geert het slechte nieuws van je heengaan hoorde, schreef hij prompt een vervolg:

*Haar appelboom groeit nu voort
op de godsakker,
draagt herinnering.*

En zo zijn we de Westhoek rond gegaan. Van de Bergen tot de Zee.

Het Lichtfront

Samen met enkele creatieve geesten bedacht ze tussen de ziekenhuisbezoeken door, het Lichtfront. Van onderuit die Eerste Wereldoorlog herdenken, mensen met een fakkel langs de frontlijn van Nieuwpoort tot Komen... een meer ingetogen herdenking kan je je niet inbeelden. Emmely vult aan: 'Ik leerde Katrien kennen toen de voorbereidingen van de herdenking volop bezig waren. Onze eerste dag samen. Katrien droeg een fleecpull en wandelsandalen. Ik hakken en grote oorbellen. We keken naar elkaar en dachten beide: 'Mja, waarschijnlijk niet mijn type, maar bon...' Ook buiten het werkgebied, werden we goede vrienden. Ik stond versteld van haar wereldwijsheid en wel ja feministische heftigheid. 'Vrouwen hebben het recht zich te kleden hoe ze willen,' stelde ze stellig vast in Molenbeek. Doorheen onze tijd samen droeg Katrien wat meer fleurige kleedjes en ik wat meer wandelschoenen,... maar wat mis ik haar wijsheid en haar vriendschap, iedere dag opnieuw...'

Een verbindingspersoon

Katrien had een portie mensenkennis om u tegen te zeggen. Dit maakte haar een echte verbindingspersoon. Tussen mensen, instellingen, projecten. Linken leggen en projecten vanuit historisch perspectief naar een hedendaagse context brengen. In alles wat Katrien deed, was de vredesgedachte aanwezig. Vanuit die brede blik, probeerde zij om de wereld en de geliefde Westhoek een beetje mooier te maken!'

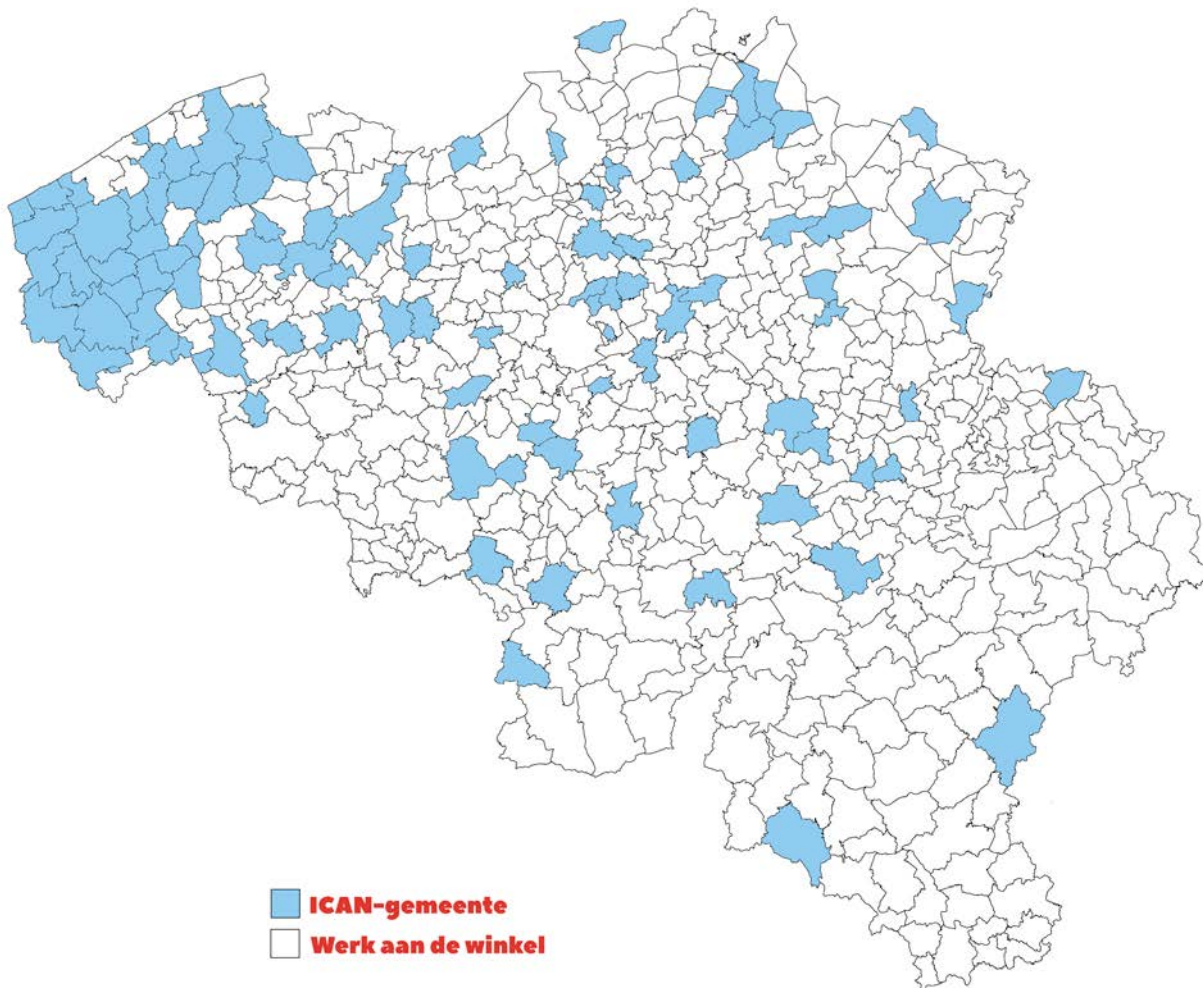
Westhoek Vredeshoek

Na de oorlogsherdenking ontstond er vanuit een aantal vredesspelers de wens op verder te gaan met een nieuwe vredeswerking. Katrien stond aan de wieg van die eerste samenkomsten. 'We moeten die mensen blijven samenbrengen en ondersteunen!' was haar advies. Collega Heidi vertelt: 'Ik was heel content toen ik haar een laatste sms'je kon sturen: Jennie wordt de voorzitter van Westhoek Vredeshoek. Een gedreven vrouw, afkomstig uit de Westhoek en begaan met het lot van de Afghaanse vrouwen. Ik kreeg geen antwoord terug, maar ik weet zeker dat ze glimlachte bij het lezen van dit berichtje.'

ICAN?

De Internationale Campagne voor de Afschaffing van Kernwapens (ICAN) is een netwerk dat bestaat uit een internationale coalitie van meer dan 450 NGO's uit ruim 100 landen. Het netwerk ijvert internationaal voor een verbod op kernwapens. In ons land zijn onder meer Pax Christi Vlaanderen, Vrede vzw, Agir pour la Paix, en de Belgische coalitie tegen kernwapens lid van ICAN.

Voor haar inspanningen om het VN-kernwapenverdrag dat in juli 2017 realiteit werd, kreeg ICAN in 2017 De Nobelprijs voor de Vrede.

Westhoek is ICAN – zone.

In het verleden hebben verschillende initiatieven, maar uiteindelijk ook de vraag van het Platform Westhoek Vredeshoek ervoor gezorgd dat de Westhoek de eerste ICAN – regio is in ons land, en misschien zelfs wereldwijd is.

Het verbodsverdrag op kernwapens

Op 7 juli 2017 stemden 122 landen in de algemene vergadering van de VN voor het TPNW (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons). Dit verbodsverdrag inzake kernwapens is in tegenstelling tot het vorige verdrag (het non-proliferatieverdrag) voor alle landen die het ratificeren gelijk. Het verbiedt deze landen om kernwapens te ontwikkelen, te testen, te produceren, te maken, te bezitten, te gebruiken, te stockeren op hun grondgebied. Eind januari 2021 trad het verbodsverdrag in werking. Kernwapens zijn sedertdien onder internationaal recht illegaal. Ondertussen ratificeerden 54 landen het verdrag, ruim 80 landen ondertekenden het verdrag. België is daar nog niet bij.

ICAN Cities Appeal

ICAN vraagt steden en gemeenten om de Cities appeal te ondertekenen en zo de federale overheid op te roepen om toe te treden tot het verdrag. Het Platform Westhoek Vredeshoek vond gehoor bij alle Westhoekburgemeesters die de oproep ondertekenden. Als streek met een eigen oorlogsgeschiede-

nis, wil de Westhoek een duidelijk signaal uitsturen naar onze federale overheid en haar oproepen om werk te maken van haar beleidsverklaring inzake nucleaire ontwapening. Wij willen onze stem steeds luider laten klinken door aanpalende steden en gemeenten op te roepen om de oproep te tekenen zodat deze ICAN-regio steeds groter wordt en onze oproep bij de federale overheid steeds luider klinkt.

Oproep aan de federale overheid

Vandaag vraagt het Platform Westhoek Vredeshoek de federale overheid op om, als eerste NAVO-land, toe te treden tot het VN-kernwapenverdrag. Een eerste opstap kan alvast zijn dat ons land niet langer afwezig blijft bij besprekingen over het verdrag, zoals in 2017. Wij dringen nu dan ook aan op Belgische aanwezigheid bij de eerste interstatelijke bijeenkomst van het kernwapenverdrag in januari 2022. Maak werk van de passage in uw beleidsverklaring inzake de verantwoordelijkheid van ons land inzake (nucleaire) ontwapening.

Iedereen vredesambassadeur

BIJDRAGEN AAN EEN
GEWELDLOZE MAATSCHAPPIJ

EEN (KERN)WAPENVRIJE WESTHOEK

AANDACHT VOOR EVENWICHT
TUSSEN MENS EN PLANEET

EEN GASTVRIJE WESTHOEK

IEDEREEN VREDESAMBASSADEUR

